

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Vlastní kapitál obchodních korporací

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Andrea TINTĚROVÁ**

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Pavel ŠTOHL

Praha, 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Vlastní kapitál obchodních korporací* zpracovala samostatně pod odborným vedením Ing. Pavla Štohra a že veškeré použité zdroje jsem uvedla v Seznamu použité literatury.

V Praze dne 29.4.2020

.....

Andrea Tintěrová

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu Ing. Pavlu Štohlovi za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Dále všem mým čtyřem klukům, kteří to se mnou zvládli projít a vždycky mě podporovali v dokončení.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor	Andrea TINTĚROVÁ
Bakalářský studijní program	Ekonomika a management
Obor	Účetnictví a finanční řízení podniku
Název	Vlastní kapitál obchodních korporací
Název (v angličtině)	The equity of business corporation

Zásady pro vypracování:

Cíl práce: Přiblížit vlastní kapitál z ekonomického a účetního pohledu. Popsat účtování o vlastním kapitálu v jednotlivých korporacích. Ve vybraných společnostech toto analyzovat a popsat dopad účtování v těchto vybraných firmách. Navrhnout změny ve vykazování a využití vlastního kapitálu k rozvoji firem a popsat dopady těchto změn v konkrétních společnostech.

Postup práce:

1. Vyjmenovat a vysvětlit jednotlivé druhy korporací.
2. Vymezit vlastní kapitál z hlediska účtování.
3. V konkrétních případech ve vybraných firmách nastínit jejich situace a potřeby o účtování vlastního kapitálu.
4. Návrh změn opatření ke zlepšení využití účtování vlastního kapitálu.
5. Popsat dopady jednotlivých navrhovaných změn ve společnostech.

Metody: Literární rešerše, komparace, indukce, pozorování

Rozsah práce: 40 - 55

Seznam odborné literatury:

1. BŘEZINOVÁ, Hana a Pavel ŠTOHL. *Účetní a daňová specifika společností s ručením omezeným*. 3. vyd. Znojmo SVŠE, 2015, 123 s. ISBN 978-80-87314-69-2.
2. ČÁP, Zdeněk, Jan HEJDA a kol. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně jejich návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde, 2013. 783 s. ISBN 978-80-7201-917-5.
3. Zákon č. 90/2012 Sb. ze dne 25. ledna 2012 o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) a doplnění dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2012, částka 34, ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <http://aplikace.mvcr.cz>

Datum zadání bakalářské práce: duben 2017

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2018

Andrea TINTĚROVÁ
student

Ing. Pavel ŠTOHL
vedoucí bakalářské práce

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
garant studijního oboru

doc. Ing. Hana BŘEZINOVÁ, CSc.
rektorka SVŠE Znojmo

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce s názvem *Vlastní kapitál obchodních korporací* je přiblížit vlastní kapitál firem z účetního a ekonomického pohledu. První, teoretická část vysvětluje a popisuje vše o vlastním kapitálu dle české právní úpravy. V druhé, praktické části bude nastíněn vlastní kapitál ve třech vybraných společnostech, které jsou svým působením na trhu odlišné, bude popsáno účtování o vlastním kapitálu a navrženy změny dle potřeb jednotlivých společností. V závěru práce jsou shrnuty dosažené výsledky a poznatky.

Klíčová slova: obchodní korporace, vlastní kapitál, základní kapitál, kapitálové fondy, výsledek hospodaření, kapitálová struktura

ABSTRACT

The main aim of my bachelor thesis called *The equity of business corporation* is to elucidate on the equity of business companies from an Accounting and economic perspective. The first theoretical part clarifies and explains the issues of equity from the Czech legislation. The second practical part outlines the equities of three selected corporations, which differ in their market activities, alongside the description of their equity accounting and the proposal of alterations tailored to their individual needs. The final part summarizes the accomplished results and my overall conclusion.

Key words: business corporation, equity, registered capital, capital funds, profit, capital structure

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	CÍL PRÁCE A METODIKA	9
3	TEORETICKÁ ČÁST	10
3.1	STRUKTURA VLASTNÍHO KAPITÁLU	11
3.1.1	Základní kapitál	11
3.1.2	Kapitálové fondy	14
3.1.3	Výsledek hospodaření	15
3.2	OPTIMÁLNÍ VÝŠE VLASTNÍHO KAPITÁLU	20
3.2.1	Výše vlastního kapitálu	21
3.3	OPERACE S VLASTNÍM KAPITÁLEM	21
3.3.1	Zvýšení základního kapitálu.....	21
3.3.2	Snížení základního kapitálu.....	24
3.3.3	Příplatky mimo základní kapitál.....	26
3.4	SHRnutí TEORETICKÉ ČÁSTI	28
4	PRAKTICKÁ ČÁST	29
4.1	KAPITALIZACE PŮJČKY	29
4.2	DOPLNĚNÍ VLASTNÍHO KAPITÁLU PŘI ZTRÁTÁCH V HOSPODAŘENÍ SPOLEČNOSTI.....	35
4.3	VKLAD ČÁSTI PODNIKU	39
4.3.1	Vklad části podniku z pohledu vkladatele.....	41
4.3.2	Vklad části podniku z pohledu nabyvatele	44
5	ZÁVĚR	49
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	52
7	SEZNAM TABULEK A SCHÉMÁT	54
8	SEZNAM ZKRATEK.....	56

1 ÚVOD

Každá společnost působící na českém trhu potřebuje dostatečný kapitál k provozování své činnosti. Na začátku podnikání tyto prostředky získává od společníků formou vkladů. Během svého podnikání je pak generuje nejčastěji kladným výsledkem hospodaření, který si ponechá ve společnosti nebo dalším vkladem společníka do společnosti. Ten tímto investuje své volné prostředky, buď finanční, nebo majetkové, a korporace naproti tomu získává prostředky pro své fungování. Toto jsou vlastní zdroje financování neboli krytí majetku. Prostředky může také získávat formou úvěrů nebo půjček, rezerv, což jsou cizí zdroje financování.

Vlastní kapitál je samozřejmě možné také snižovat. To ovšem obvykle odráží ne příliš dobrou finanční situaci firmy.

Tato práce je zaměřena na pohyb prostředků ve vlastním kapitálu. Všechny transakce mají vliv na výši vlastního kapitálu a projeví se v pasivech v rozvaze. A to jak ve zvýšení, což je běžnější, tak i ve snížení základního kapitálu. Budeme sledovat, jak s těmito jevy společnosti pracují.

V teoretické části je popsána obchodní korporace a kdo všechno je obchodní korporací z hlediska české legislativy. Dále je zde rozebrána struktura vlastního kapitálu a z čeho se skládá. Co všechno patří do vlastního kapitálu a s jakými položkami se tedy může pracovat při jeho změnách. Dále je zde nastíněna optimální výše vlastního kapitálu a jeho optimální výše pro jednotlivé podniky.

V praktické části se u příkladů tří konkrétních od sebe odlišných firem, rozdílných svým podnikáním, podíváme, jak pracují s vlastním kapitálem a jak ho na základě rozhodnutí vedení mění, aby jim tato změna pomohla v jejich provozní činnosti. Tyto obchodní korporace jsou společnosti s ručením omezeným, což je nejrozšířenější forma kapitálových společností v České republice. U první firmy se zaměříme na zvýšení vlastního kapitálu pro účely prodeje společnosti, pokud je firma podkapitalizovaná. U druhé firmy bude ukázáno, co dělat a jak doplnit vlastní kapitál při ztrátách v hospodaření podniku. U poslední firmy bude rozebrán vklad části podniku jak z hlediska účetního, tak především s ohledem na promítnutí této transakce do vlastního kapitálu vkladatele i nabyvatele.

Na závěr budou shrnuty poznatky a jejich použití u jednotlivých účetních jednotek.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem bakalářské práce *Vlastní kapitál obchodních korporací* je ukázat, jak některé firmy v České republice pracují s vlastním kapitálem, a najít možnosti využití vlastního kapitálu pro prospěch dané obchodní korporace. Velké procento firem nepovažuje výši vlastního kapitálu za důležitou. O tuto oblast se obvykle začnou zajímat až ve chvíli, kdy jim banka z důvodu záporného vlastního kapitálu neschválí financování. U velké části společností v České republice musí přijít nejdříve nějaký podnět a až potom jednatele daných korporací začínají řešit a hlídat si i tuto oblast svého podnikání.

V praktické části budu zpracovávat pohled tří odlišných firem a jejich dosavadní pohled na práci s optimální výší vlastního kapitálu. Následně se budu zabývat jejich novým pohledem na vlastní kapitál a na to, co vše by měl splňovat a zahrnovat. Budu se zde snažit zavést sledování vyváženého poměru vlastního kapitálu u těchto firem. U všech tří společností se pokusím zlepšit jejich náhled na vykazování vlastního kapitálu a práci s ním.

Nejdříve nastíním a analyzuji současný stav a to, kam by se měly dané společnosti dostat při úpravách vlastního kapitálu, nebo co je přímělo řešit výši a optimalizaci vlastního kapitálu. Dále popíšu návrhy a postup při změnách ve výši vlastního kapitálu, na jaké účty se zaúčtují v účetnictví a jak se změny nakonec projeví v ekonomických výkazech daného podniku. Při jednotlivých krocích popíšu postupy účtování a krátce se zmíním i o daňových dopadech jednotlivých postupů.

V závěru práce bude shrnuto a popsáno, jak jednotlivým firmám změna vlastního kapitálu pomohla v podnikání.

V práci bude použita nejdříve literární rešerše a analýza literatury, která se zabývá problematikou vlastního kapitálu obchodních korporací. V praktické části pak budou použity na základě analýzy zhodnocení, komparace, indukce a pozorování na skutečných příkladech. Dále budou a identifikovány nesrovnalosti a následně také navržena řešení a postupy pro dané změny.

Toto téma jsem si vybrala hlavně proto, že nebylo ještě příliš popsáno a ve své praxi se často setkávám s tím, že se na význam vlastního kapitálu zapomíná nebo se bere na lehkou váhu. Osobně se snažím se svými zákazníky o vlastním kapitálu mluvit, vysvětlovat jim jeho funkci a význam a neopomíjet ho v prezentaci výsledků firem.

3 TEORETICKÁ ČÁST

Obchodní korporace. Co je to vlastně obchodní korporace? Zákon o obchodních korporacích hned v § 1 píše „(1) Obchodními korporacemi (dále jen „společnost“) jsou obchodní společnosti a družstva. (2) Společnostmi jsou veřejná obchodní společnost a komanditní společnost (dále jen „osobní společnost“), společnost s ručením omezeným a akciová společnost (dále jen „kapitálová společnost“) a evropská společnost a evropské zájmové sdružení. (3) Družstvy jsou družstvo a evropská družstevní společnost.“ (Zákon 90/2012 Sb., § 1).

„Vlastní kapitál – též vlastní jmění – je kapitál, který patří majiteli (majitelům, vlastníkům, společníkům). Je hlavním nositelem podnikatelského rizika. Jeho podíl na celkovém jmění je ukazatelem finanční jistoty podniku či organizace.

Vlastní kapitál není stálou veličinou, ale mění se v závislosti na hospodářském výsledku v příslušném období. Dosahuje-li podnik zisku (a není-li spotřebován), vlastní kapitál roste. Pokud je ale podnik ztrátový, vlastní kapitál klesá.

Vlastní kapitál je rozdělen do několika položek:

- Základní kapitál – tvořený peněžními a nepeněžními vklady společníků do podniku. Ve společnostech s ručením omezeným a akciových společnostech se vytváří povinně a jeho výše se zapisuje do obchodního rejstříku. U akciových společností vzniká vydáním (emisí) akcií. Zvýšení základního kapitálu lze zajistit novými peněžními i nepeněžními vklady společníků, získáním nového společníka (např. vstupem soukromého investora), příp. vydáním nebo navýšením hodnoty akcií. Snížení základního kapitálu lze provést jen do výše základního kapitálu.
- Kapitálové fondy – kapitál, který podnik získal z vnějšku (nejde ale o cizí kapitál), především sem patří emisní ážio (příplatek, rozdíl mezi dosaženou prodejní cenou akcií a cenou nominální při emisi akcií).
- Fondy ze zisku – fondy tvořené interně ze zisku, patří sem rezervní fond (zákonně předepsaný), příp. ostatní fondy (dané stanovami společnosti).
- Nerozdělený zisk – část zisku po odvodu daní, která se nerozděluje majitelům, ale slouží k dalšímu podnikání. Nerozdělený zisk se pak přiděluje různým rezervním fondům. Nemusí být tvořen peněžními prostředky.“ (Wilmington, 2016)

Kapitál obchodních korporací se dělí na vlastní a cizí. Vlastní kapitál zahrnuje vlastní zdroje financování podniku (což je nerozdělený zisk a různé fondy) a cizí kapitál zase ty cizí. Nejčastěji to bývají úvěry bankovního či nebankovního sektoru, a to jak dlouhodobé, tak i krátkodobé nebo neuhrazené závazky. Aby byl dodržen princip bilanční rovnosti, je jasné, že každý majetek je financován nějakým druhem kapitálu korporace, a to buď z vlastních, nebo cizích zdrojů.

Vlastní kapitál je zachycen v rozvaze na straně pasiv a v účetnictví v účtové skupině 4.

3.1 Struktura vlastního kapitálu

Vlastní kapitál tvoří základní kapitál, kapitálové fondy, fondy ze zisku, výsledek hospodaření minulých let a výsledek hospodaření běžného účetního období.

3.1.1 Základní kapitál

Základní složkou vlastního kapitálu je základní kapitál. Podle § 30 Zákona o obchodních korporacích je základní kapitál obchodní korporace souhrn všech vkladů. Povinnost vytvářet základní kapitál mají jen kapitálové společnosti.

Minimální výše základního kapitálu je tímto zákonem stanovena jen u akciové společnosti, a to ve výši 2 mil Kč, resp. 80 000 EUR. Ostatní obchodní korporace nemají určenu minimální hranici vkladu do základního kapitálu. Společnost s ručením omezeným, stejně jako akciová společnost, má povinnost tvořit základní kapitál, ale jeho výše není limitována. Společnost s ručením omezeným lze tedy založit již s vkladem 1 Kč. „Důvodem opuštění stanovení minimální výše základního kapitálu u společnosti s ručením omezeným ve výši 200 000 Kč je skutečnost, že z hlediska právního se ukázalo, že institut základního kapitálu neplní svou garanční funkci tak, jak se očekávalo. Jedná se o důsledek poměrně složitých diskusí a zahraničních vlivů.“ (Čáp, Hejda a kol., 2013, s. 41)

Výši vkladu do základního kapitálu by si měl dobře nastavit každý společník zakládající kapitálovou společnost při jejím založení. Vzniknout může i společnost se základním kapitálem 1 Kč, ta ale nepokryje ani první výdaje na založení společnosti. Taková společnost má hned od

svého začátku záporný vlastní kapitál, protože si již na své založení musí půjčit. Společnost, která začíná se záporným vlastním kapitálem, nevypadá důvěryhodně.

„Vklad do základního kapitálu je souhrnem peněžních prostředků = peněžítý vklad nebo jiných penězi ocenitelných věcí = nepeněžítý vklad.“ (Březinová a Štohl, 2015, s.57)

Vklady do společnosti

Vklad můžeme dle § 15 ZOK definovat jako peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu společnosti. U akciové společnosti se nehovoří o vkladu, ale o jmenovité nebo účetní hodnotě akcie. Vklad představuje podíl společníka v obchodní korporaci, se kterým jsou spojena určitá práva a povinnosti, přičemž podíl v akciové společnosti je představován cenným papírem, tedy akcií v určité jmenovité nebo účetní hodnotě.

Zatímco vklad představuje pasivum obchodní společnosti, předmět vkladu aktivum, neboť v § 15 odst. 2 ZOK je předmět vkladu definován jako věc, kterou se společník zavazuje vložit do obchodní korporace za účelem nabytí nebo zvýšení účasti v ní. Tento závazek společníka je označován jako vkladová povinnost a jejím plněním se vytváří či navyšuje základní kapitál společnosti.

V § 16 ZOK je ustanoveno, že společník po dobu trvání obchodní korporace ani po jejím zrušení nemá právo na vrácení předmětu vkladu. Kapitálová společnost nemůže ani platně vzniklou vkladovou povinnost prominout, ledaže by šlo o snížení základního kapitálu v s. r. o. či a. s. Vklady do základního kapitálu mohou mít podobu peněžítou či nepeněžítou. (Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, § 150 odst. 2, § 344 odst. 3)

Peněžítý vklad

Peněžítý vklad do obchodní korporace mohou společníci vložit při jeho založení, a to v českých korunách, nebo v cizí měně. Vkládá se obvykle na bankovní účet, který spravuje pověřený správce vkladu. Správcem vkladů bývá banka nebo některý ze zakladatelů. Peněžítý vklad musí být splacen bezhotovostně. Pokud u peněžního vkladu v cizí měně při přepočtu vznikne přeplatek, zaúčtuje se také do vlastního kapitálu, ale do složky vkladové ážio, do rezervního

fondy, kapitálového fondu nebo je možno ho společníkovi vrátit. Pokud ale při přepočtu vznikne nedoplatek, musí ho společník do obchodní korporace doplatit, jinak by to znamenalo nesplacení jeho vkladu.

Nepeněžitý vklad

Společník může do společnosti vložit také majetek, který bude moci společnost využít ke svému podnikání. Může to být věc movitá i nemovitá, pohledávky, zásoby, závod nebo jeho část, podíly, cenné papíry, know-how, patenty nebo ochranné známky. Největším úskalím pro nepeněžní vklady je jeho ocenění.

„Základní charakteristiky nepeněžitého vkladu, které plynou ze zákona o obchodních korporacích:

- vkladem je peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace,
- nepeněžním vkladem nesmí být práce nebo služby,
- musí být splacen před zápisem výše základního kapitálu do obchodního rejstříku,
- nepřejde-li na společnost majetkové právo k předmětu nepeněžitého vkladu, je společník povinen zaplatit hodnotu nepeněžitého vkladu v penězích a společnost je povinna vrátit nepeněžítý vklad,
- hodnota nepeněžitého vkladu musí být uvedena ve společenské smlouvě,
- hodnota nepeněžitého vkladu se stanoví podle posudku znalce vybraného ze seznamu znalců vedeného soudem.“ (Březinová a Štohl, 2015, s. 60)

„(1) Založení společnosti je účinné, splatí-li každý zakladatel v souhrnu alespoň 30 % jmenovité nebo účetní hodnoty upsaných akcií v době určené ve stanovách, nejpozději však v okamžiku podání návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku.

(2) Není-li splněna povinnost podle odstavce 1 a §26, nelze společnost zapsat do obchodního rejstříku.“ (Zákon 90/2012 Sb., § 253)

Všechny operace týkající se peněžitého i nepeněžitého vkladu musí proběhnout před zápisem korporace do obchodního rejstříku.

Základní kapitál účtujeme v účtové třídě 411.

3.1.2 Kapitálové fondy

Kapitálové fondy zachycujeme v účetnictví na účtech 412, 413, 414, 416, 417 a 418.

Vkladové ážio je přeplatek mezi oceněním nepeněžitého vkladu společníka a výší jeho vkladu, nebo přeplatek z vkladu vloženého do obchodní korporace v cizí měně, po jejím přepočtení. Emisní ážio je u akciové společnosti rozdíl mezi jmenovitou hodnotou akcie a jejím emisním kurzem nebo u společnosti s ručením omezeným rozdíl mezi jmenovitou hodnotou vkladu a jeho emisním kurzem. Účtování ve společnosti s ručením omezeným je spíše výjimečné. Tyto rozdíly vznikají při založení společnosti nebo při zvýšení základního kapitálu. Všechny tyto přeplatky účtujeme na účet 412. (Zákon 90/2012 Sb., § 144, odst. 2)

Součástí kapitálových fondů jsou i tzv. ostatní kapitálové fondy. Najdeme je na účtu 413. Zde se zachycují vklady společníků mimo základní kapitál. Nezvyšují tedy hodnotu základního kapitálu a ani se neprojeví v obchodním rejstříku. Tyto příplatky posilují vlastní kapitál společnosti. Majitelé se takto rozhodnou, pokud vkládají majetek do společnosti a nechtějí ji více zadlužovat. Nevloží tedy majetek do společnosti formou půjčky, ale formou příplatku mimo základní kapitál, tedy do ostatního kapitálového fondu. Z těchto ostatních kapitálových fondů mohou peníze putovat do základního kapitálu, dále se rozdělit do jiných fondů, mohou sloužit k úhradě účetní ztráty nebo se vrátit společníkům. (Jindrová, Procházková a Strakošová, 2018)

Další skupinou, která je součástí kapitálových fondů, jsou Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků účtované na účty 414. Účtují se zde změny reálných hodnot cenných papírů, které nejsou určeny k obchodování, a zajišťovacích derivátů, které zajišťují nějaké budoucí hodnoty. Při přeceňování se používají dvě metody, a to buď metoda ekvivalence, nebo se přeceňuje na reálnou hodnotu. (Jindrová, Procházková a Strakošová, 2018)

Do kapitálových fondů také patří účet 416 s názvem Rozdíly z ocenění při přeměnách obchodních korporací. Zde se účtují oceňovací rozdíly při fúzi sloučení či splnutí, rozdělení obchodní korporace rozštěpením nebo odštěpením nebo převod jmění na vlastníka. Zachycujeme zde rozdíl v ocenění majetku a závazků, ode dne rozvahového do dne rozhodného. Přičemž rozvahovým dnem se má na mysli den, ke kterému byla sestavena účetní závěrka, a rozhodným dnem je den, kdy se přeměna realizuje. Jednoduše je to rozdíl mezi účetní a reálnou hodnotou majetku. Reální hodnota se zjišťuje na základě znaleckého posudku. (Jindrová, 2013)

Na účtu 417 Rozdílů z přeměn obchodních korporací nalezneme „rozdíly z rozvahových operací vzniklé zejména vyloučením vzájemných pohledávek a závazků zúčastněných společností (u kterých se nerovnají jejich hodnoty) nebo vzniklé eliminací vzájemné majetkové účasti apod. Jednoduše řečeno: jde o rozdíly z úprav v rámci ‚konsolidace‘ konečných účetních závěrek na zahajovací rozvahu nástupnické účetní jednotky. U přeshraničních fúzí se sem analogicky vykazují lokální a zahraniční nesoulady. Jeho konečný zůstatek může mít pasivní i aktivní charakter. V příloze k zahajovací rozvaze je zapotřebí uvést podrobný popis účtování i na tomto účtu.“ (Brázdilová, 2012, s. 6)

Dále se na tomto účtu zachycují přehodnocení nebo také vyloučení aktiv a závazků, která podle zákona o účetnictví nemusí být v rozvaze. Aktiva i závazky jsou oceněny znalcem.

Při přeměnách obchodních korporací využíváme také účet 418 Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách obchodních korporací. Zde účtuje zanikající účetní jednotka své rozdíly v ocenění majetku a závazků. Ocenění je účtováno také na základě znaleckého posudku

3.1.3 Výsledek hospodaření

„Hospodářský výsledek (výsledek hospodaření) je rozdíl mezi výnosy a náklady:

Hospodářský výsledek = Výnosy – Náklady

Pokud je hospodářský výsledek kladný, jde o zisk. Dosahování zisku je klíčovým cílem fungování podniku v soukromém sektoru. Vysoké hodnoty zisku umožňují buď reinvestování zisku do podniku a jeho rozvoj, nebo jeho vyplácení majitelům a podílníkům podniku.

Pokud je hospodářský výsledek záporný, jde o ztrátu. Pokud je podnik dlouhodobě ve ztrátě, vyčerpá své finanční zdroje a musí ukončit podnikání.“ (Wilmington, 2016)

Zisk

Zisk je tedy kladný rozdíl mezi výnosy a náklady. Dosahování zisku je cílem podnikání. Podle výše zisku se měří úspěšnost podnikání. „Zisk vyjadřuje to, co podnik svojí vlastní činností z vloženého kapitálu vytěžil, jak rozmnožil ty hodnoty, které byly původně do podniku vloženy.“ (Kovanicová, 2009, s. 413)

V praxi se setkáváme s různými typy zisku jako například: čistý zisk EAT = výsledek hospodaření po zdanění, hrubý zisk EBT = výsledek hospodaření před zdaněním, zisk před úroky a zdaněním EBIT a zisk před úroky odpisy a zdaněním EBITDA. Dále se v literatuře hovoří o účetním zisku, zisku na akcii, zisku disponibilním, realizovaném, nerealizovaném, ekonomickém, provozním nebo finančním. Tyto různé druhy zisku jsou důležité pro finanční analýzu.

Ztráta

„Ztráta je opakem zisku, tedy jako záporný rozdíl mezi výnosy a náklady nebo ještě jinak ztráta je, když jsou náklady vyšší než výnosy. Ztráta tedy snižuje výši vlastního kapitálu. Se ztrátou se často setkáváme u začínajících podniků nebo v letech, kdy se podnik rozvíjí nebo prodělává nějaké zásadní změny. Jinak bychom se se ztrátou u obchodních korporací neměli setkávat. A pokud přesto ano, tak pravděpodobně proto, že se jeho jednatel nechová jako správný hospodář a něco tedy v takové společnosti nefunguje, tak jak by mělo.“ (Březinová a Štohl, 2015)

Účtování výsledku hospodaření

Na účet 431 – Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení se účtuje při uzavírání účetních knih.

Účtování zisku:

- Zúčtování výnosů 6xx/710
- Zúčtování nákladů 710/5xx
- MD 710 < D 710 = zisk 710/702
- Otevření účetních v novém období 431/701

Výsledek hospodaření minulých let

Výsledek hospodaření minulých let se skládá z nerozděleného zisku minulých let a neuhrazené ztráty minulých let. Zachycují se na účtech 428 a 429 účtové osnovy. „V případě dosažení zisku má valná hromada tyto možnosti:

- přiděl rezervnímu fondu, pokud se podle stanov či společenské smlouvy společnosti povinně vytváří,
- přiděly ostatním fondům podle stanov nebo vnitřních pravidel společnosti,
- úhrada ztráty předchozích let,
- podíly na zisku vyplácené společníkům, nebo v případě rekonstruovaných společností, kde je tato možnost uvedena ve společenské smlouvě, také nespolečníkům,
- podíly tichému společníkovi,
- zvýšení základního kapitálu z nerozděleného zisku,
- ponechání zisku jako nerozděleného zisku.“ (Pilařová, 2016, s. 13)

Valná hromada schvalující účetní závěrku se musí konat do 6 měsíců od rozvahového dne, na základě § 181 odst. 2 ZOK u s. r. o. a § 403 odst. 1 ZOK u a. s., a má rozhodnout o rozdělení či úhradě výsledku hospodaření.

Tu může ještě ovlivnit i Jiný výsledek hospodaření, účet 426, kam spadají „opravy provedené v důsledku nesprávného účtování nebo neúčtování o nákladech a výnosech minulých účetních období (opravy minulých let), pokud jsou významné, rozdíly ve změnách účetních metod (např. změna v oceňování zásob), část odložené daně (při jejím prvním účtování), a to ta její část, která se vztahuje k předchozímu účetnímu období.“ (Kadlec, 2013, s.2)

„V průběhu účetního období ještě může ovlivnit výši vlastního kapitálu také výplata zálohy na výplatu zisku. Ta se zachycuje na účtu 432. Podmínkou pro vyplacení zálohy je vypracování mezitímní závěrky. Z té musí být patrné, jestli výsledek hospodaření za dané období je kladný a určuje tak i maximální výši zálohy. Do maximální výše zálohy také vstupuje nerozdělený zisk minulých let, který zvyšuje sumu k výplatě, a neuhrazená ztráta minulých let, která oproti tomu zase tuto maximální výši výplaty zálohy snižuje. I u zálohy na výplatu zisku samozřejmě platí, stejně jako u výplaty podílu na zisku, že si touto výplatou nesmí společnost přivodit úpadek.“ (Pilařová, 2016, s. 14)

Odložená daň

Na výši vlastního kapitálu má vliv také odložená daň. Povinně ji počítají účetní jednotky, které tvoří konsolidační celek, a účetní jednotky, které sestavují účetní závěrku v plném rozsahu. Ostatní účetní jednotky mohou o odložené dani účtovat dobrovolně. „Odložená daň z příjmu je důležitým nástrojem zásady opatrnosti, který zabraňuje nevhodnému rozdělení výsledku hospodaření, jenž bude společnost v budoucnu potřebovat, aby měla zdroj na úhradu závazků z titulu odložené daňové povinnosti k dani z příjmu.“ (Březinová, Štohl, 2015, s. 87)

Odložená daň může mít dvojí podobu, a to:

- a) odložený daňový závazek, nebo
- b) odložené daňové pohledávky.

O odložený daňový závazek se jedná ve chvíli, kdy došlo k přecenění nepeněžitěho vkladu směrem nahoru, a tudíž se zvyšuje účetní základna oproti základně daňové, což v budoucnu pro nabývající účetní jednotku znamená, že bude muset zaplatit vyšší daň z příjmů. Naproti tomu došlo-li k přecenění směrem dolů, je účetní základna nižší než daňová a vzniká odložená daňová pohledávka, která nám říká, o jakou výši se nám v budoucnu pravděpodobně sníží daň z příjmů. Je třeba podotknout, že tato daň znamená ryze účetní kategorii a s daněmi má pouze společné to, že se k výpočtu její hodnoty využívá aktuální sazba daně, která je stanovena zákonem o daních z příjmů. (Müllerová, Šindelář, 2016, s. 67)

„Přechodné rozdíly vznikají tehdy, jsou-li účetní náklady a výnosy sice daňově uznatelné, ale v jiném zdaňovacím období, než je období účetní, v němž byly zaúčtovány. Obdobný případ nastane i u aktiv nebo závazků, které mají v rozvaze určitou účetní hodnotu (v účetnictví) odlišnou od hodnoty daňové. Tato účetní hodnota bude uznána až v některém budoucím zdaňovacím období.“ (Mrkosová, 2019, s. 236)

„Odložený daňový závazek předpokládá budoucí vyšší závazek na dani z příjmu. Snižuje disponibilní zisk, a tím zamezuje např. výplatě dividend nebo podílů na zisku. Odložená daňová pohledávka představuje úsporu na dani z příjmu v budoucích obdobích, určitý budoucí nárok.“ (Mrkosová, 2019, s. 235)

„Odložená daň z příjmu se tedy počítá z přechodných rozdílů, což je nejčastěji rozdíl mezi účetní a daňovou zůstatkovou cenou majetku, opravné položky k zásobám, účetní rezervy, nezaplacené daňové závazky, které jsou daňově uznatelné až po jejím zaplacení, a závazky nebo

nezaplacené smluvní pokuty a úroky z prodlení, nevyužitá daňová ztráta z minulých let aj.

O odloženém daňovém závazku se účtovat musí a o odložené daňové pohledávce se účtovat může.

Odloženou daň z příjmu uvedu na příkladu: pokud účetní jednotka eviduje na konci období účetní zůstatkovou cenu majetku 380 tis. a daňovou zůstatkovou cenu 358 tis., vyplývá z toho, že účetní zůstatková cena převyšuje o 22 tis. tu daňovou. Toto je tedy základna pro výpočet samotné odložené daně. Při platné sazbě daně z příjmu právnických osob ve výši 19 % bude tedy suma odložené daně 4.180Kč a tato suma bude odloženým daňovým závazkem. Odložili jsme si závazek zaplatit daň státu na budoucí období, ušetřili jsme na dani v tomto zdaňovacím období. V konečném důsledku se sníží celkový vlastní kapitál o 4.180 Kč. Účtování odloženého daňového závazku i pohledávky je nastíněno v následujících tabulkách.“ (Strouhal, 2017, s.15)

Tabulka 1: Účtování o odloženém daňovém závazku

Popis	MD	D
účtování v prvním roce	428	481
účtování v následujících letech	592	481

Zdroj: Strouhal, 2017, s.15

Tabulka 2: Účtování o odložené daňové pohledávce

Popis	MD	D
účtování v prvním roce	481	428/429
účtování v následujících letech	481	592

Zdroj: Strouhal, 2017, s.15

Jak je vidět v tabulkách, účtování o odložené dani ovlivňuje výši vlastního kapitálu. V prvním roce zaúčtováním na účty nerozděleného zisku a ztrát minulých let 428/429 a v následujících letech je odložená daň zahrnuta ve výsledku hospodaření. Účtováním odložené daně se v rozvaze změní řádek A.IV.1. Nerozdělený zisk nebo neuhrazená ztráta minulých let a následně i řádek A.IV. Výsledek hospodaření minulých let. Daňový závazek tuto sumu sníží a daňovou pohledávku naopak zvýší.

3.2 Optimální výše vlastního kapitálu

Vše, co je shrnuto výše, patří do vlastního kapitálu obchodních korporací. Ovlivňuje jeho výši z externích nebo interních zdrojů a je, či není uvedeno v obchodním rejstříku.

Finanční struktura podniku je podíl vlastních a cizích zdrojů na financování podniku. Je to struktura celkového kapitálu, celkových pasiv, ze kterého je financován celkový majetek podniku, tedy celková aktiva.

Výše vlastního kapitálu má vliv na daňovou uznatelnost úroků ze zápůjček od spřízněných osob. „V případě zápůjček a úvěrů uzavřených mezi spojenými osobami je třeba testovat daňovou uznatelnost úroků ve vazbě na výši vlastního kapitálu. Nedaňová je ta část finančních nákladů (tj. zejména úroků) z úvěru a zápůjček, která přesahuje čtyřnásobek výše vlastního kapitálu (§ 25/1/w ZDP, tzv. nízká kapitalizace). Výše vlastního kapitálu může být i záporná (v případě neuhrazené ztráty minulých let) a v takovém případě jsou veškeré úroky z přijatých úvěrů a půjček poskytnutých spojenými osobami daňově neuznatelným nákladem.“ (Březinová a Štohl, 2015, s. 55)

Uvedu zde příklad částečné daňové uznatelnosti úroků mezi spojenými osobami. Tyto půjčky se nejčastěji řeší mezi mateřskou a dceřinou společností, nebo pokud půjčuje vlastník do své společnosti. Vyberu si tedy situaci, kdy vlastník půjčil peníze do své společnosti a domluvil si k této zápůjčce úrok. Vlastník tedy půjčí do své společnosti zápůjčku ve výši 2 000 000 Kč na rozvoj této společnosti s ročním úrokem 5 %. Půjčil ji minulý rok, ale v rámci investic vykázala společnost velmi malý výsledek hospodaření. Celkový vlastní kapitál je na konci účetního období 350 000 Kč. Limitní čtyřnásobek vlastního kapitálu je tedy $4 \times 350\,000 = 1\,400\,000$ Kč. Což je jen 47 % z celkové zápůjčky. Stejně tak i úroky budou daňově uznatelnými jen z 47 %. Domluvená úroková míra je 5 % ročně. Úroky za zdaňovací období činí celkem 100 000 Kč. V našem případě je tedy 47 % z celkové částky úroků ve výši 47 000 Kč daňově uznatelným nákladem a zbytek ve výši 53 000 Kč bude nedaňovým nákladem společnosti v daném účetním období.

Pokud by měla společnost, která platí úroky, záporný vlastní kapitál, všechny tyto úroky by byly nedaňovým nákladem.

Společnost může mít i záporný vlastní kapitál, a to v případě neuhrazené ztráty minulých let v porovnání se základním kapitálem. V praxi se často setkávám s tím, že v prvním roce podnikání jsou společnosti ve ztrátě. To je obvykle způsobeno zvýšenými počátečními náklady pro rozvoj daného podnikání. Pokud si společnost zvolí jen malý základní kapitál, není to nic nemožného. Od roku 2014 umožňuje zákon o obchodních korporacích založit společnost s ručením omezeným již za 1 Kč. To je dle mého názoru nesmyslně nízká částka. Každá taková společnost se při první ztrátě ocitne v záporném vlastním kapitálu. V takovém případě je jediné řešení, aby se předešlo zápornému vlastnímu kapitálu, a to kapitalizace zápůjčky a zaúčtování do kapitálového fondu. Kapitálové fondy ovlivňují výši vlastního kapitálu pozitivně.

S klienty často před založením společnosti debatujeme nad optimální výší základního kapitálu při založení společnosti. Dle mého názoru je nutné, aby byl základní kapitál v takové výši, aby byl schopen pokrýt, alespoň z větší části, počáteční náklady na provoz. Tak nemusí společníci ihned po založení společnosti vkládat další peníze do společnosti, ať už ve formě půjčky, nebo ve formě vkladu mimo základní kapitál do kapitálového fondu.

3.2.1 Výše vlastního kapitálu

V první řadě je důležité rozhodnout, jaká je optimální velikost vlastního kapitálu. To záleží na mnoha dispozicích podniku, jako např. jeho velikosti (čím větší je podnik, tím větší potřebuje vlastní kapitál), distribučních cestách (podnik s vlastní prodejní sítí potřebuje větší kapitál než podnik, který prodává přes ostatní obchodníky), použití techniky v podniku (čím vyšší stupeň automatizace podnik využívá, tím větší kapitál na to potřebuje) a rychlosti obratu kapitálu (čím je obrat rychlejší, tím menší kapitál je zapotřebí).

3.3 Operace s vlastním kapitálem

Na počátku všech operací týkajících se vlastního kapitálu stojí rozhodnutí nejvyššího orgánu společnosti, valné hromady. Na základě tohoto rozhodnutí se začíná účtovat. Vlastní kapitál můžeme zvyšovat nebo snižovat. Zvyšovat vlastní kapitál můžeme z vlastních zdrojů interních nebo externích.

3.3.1 Zvýšení základního kapitálu

„Zvýšení základního kapitálu je významnou změnou v životě společnosti a pozitivním signálem vůči věřitelům. U společnosti s ručením omezeným upravují pravidla zvýšení základního

kapitálu §§ 216–232 zákona o obchodních korporacích. Základní kapitál je možné zvýšit třemi způsoby:

- Převzetím vkladové povinnosti – v tomto případě společnost získává další majetek, takže se zvyšují jak aktiva, tak pasiva společnosti, a tedy i celková bilanční suma.
- Zvýšením z vlastních zdrojů – znamená přesun již existujících vlastních zdrojů (nejčastěji nerozděleného zisku minulých let) do základního kapitálu. Společnost nezískává další majetek, nezvyšují se aktiva, nemění se bilanční suma a nedochází ke změně v osobách společníků.
- Kombinací obou způsobů – částečně novými vklady, částečně z vlastních zdrojů. (Müllerová, Šindelář, 2014, s. 85)

První možnost se označuje také jako efektivní zvýšení základního kapitálu, protože se společnosti zvýší její majetek. Toto zvýšení může mít několik forem, a to u akciové společnosti např. upsáním nových akcií a u společnosti s ručením omezeným peněžitými nebo nepeněžitými vklady společníků, a to jak stávajících, tak nových.

Druhá možnost se označuje jako deklarativní zvýšení základního kapitálu. Nezvyšuje se majetek společnosti, jen se v pasivech přesunou již existující zdroje. Nejčastěji je to nerozdělený zisk nebo zisk minulých let, nebo také přesun z jakéhokoli fondu.

Daňový pohled na zvýšení vlastního kapitálu je takový, že jak společníci, tak i společnost vkládají do svého podnikání již zdaněné zdroje. Daňový dopad není tedy žádný.

Účetní pohled na zvýšení základního kapitálu je načrtnut v následujících schématech.

Schéma 1: Zvýšení základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti

411 - Základní kapitál	419 - Změny základního kapitálu	353 - Pohledávky za upsaný základní kapitál	0xxx - Dlouhodobý majetek 1xxx - Zásoby 2xx - peněžní prostředky
3)	3)	1)	2)

- 1) Úpis vkladu na zvýšení základního kapitálu
- 2) Vnesení (splacení) vkladu před zápisem do Obchodního rejstříku
- 3) Zápis zvýšení základního kapitálu do Obchodního rejstříku

Zdroj: Müllerová, Šindelář, 2014, s. 86

Schéma 2: Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů

411 - Základní kapitál		419 - Změny základního kapitálu		42x - Fondy ze zisku 428 - Nerozdělený zisk 431 - VH ve schval. Řízení	
	2)	2)	1)	1)	Zůstatek

- 1) Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů
- 2) Zápis do Obchodního rejstříku

Zdroj: Müllerová, Šindelář, 2014, s. 86

Schéma 3: Zvýšení základního kapitálu úpisem nových akcií s emisním áziem

419 - Změny ZK		353 - Pohledávky za upsaný ZK		0xxx - Dlouhodobý majetek 1xxx - Zásoby 2xx - peněžní prostředky	
3)	1a)	1a+b)	2)	2)	
412 - Ážio		411 - Základní kapitál			
	1b)		3)		

- 1a+b) Úpis nových vkladů s emisním áziem
- 2) Splacení vkladů
- 3) Zápis zvýšení do Obchodního rejstříku

Zdroj: Müllerová, Šindelář, 2014, s. 126

Schéma 4: Zvýšení základního kapitálu úpisem nových akcií zaměstnancům s disážíem

419 - Změny ZK		353 - Pohledávky za upsaný ZK		412 - Ážio
3)	1a+b)	1a)	2)	421 - Rezervní fond
				428 - Nerozdělený zisk minulých let
221 - Bankovní účty		411 - Základní kapitál		
2)			3)	

1a+b) Úpis vkladů zaměstnanců s emisním disážíem

2) Splacení vkladů

3) Zápis zvýšení do Obchodního rejstříku

Zdroj: Müllerová, Šindelář, 2014, s. 127

3.3.2 Snížení základního kapitálu

„Snížení základního kapitálu upravuje u společnosti s ručením omezeným § 233–240 zákona o obchodních korporacích. Výše vkladu každého společníka se v důsledku rozhodnutí o snížení ZK společnosti snižuje v poměru dosavadních vkladů. Může dojít také k zániku společníkova vkladu, má-li ještě jiný vklad, nebo jde-li o uvolněný podíl, nebo společnost prohlásila jeho kmenový list za neplatný.

Příčina snížení základního kapitálu může být různá:

- Úhrada ztráty minulých let, kdy skutečný vlastní kapitál reálně poklesl a snížení základního kapitálu pouze formálně potvrzuje skutečný stav – jedná se o deklaratorní snížení základního kapitálu
- Překapitalizace společnosti, kdy společnost má takový přebytek vlastních zdrojů, že nemohou být efektivně využívány k podnikatelské činnosti – jedná se o efektivní snížení základního kapitálu

- Vznik uvolněného podílu, který se nepodaří ve lhůtě odprodat.

Na základě rozhodnutí valné hromady je možné kapitál snížit následujícím způsobem:

- Snížením nominální hodnoty podílů všech společníků
- Snížením počtu podílů, jestliže skončila účast společníka na společnosti, ať už dobrovolně (dohodou všech společníků), či nedobrovolně (vyloučením společníka), přičemž uvolněný obchodní podíl nepřevzal žádný ze společníků, jejichž účast na společnosti dále trvá.“ (Müllerová, Šindelář, 2014, s. 88)

Na rozdíl od zvyšování základního kapitálu, jak je vidět výše, je snižování odrazem špatné ekonomické situace společnosti. Ve své mnohaleté účetní praxi jsem se se snížením základního kapitálu ještě nesetkala, tudíž předpokládám, že je to spíše výjimečná operace. Každopádně si při snížení základního kapitálu a následné výplatě musíme dát pozor na daňovou stránku. Deklaratorní snížení se daňových záležitostí netýká, na počátku byly použity již zdaněné peníze, ale u efektivního snížení za účelem výplaty záleží na původním vkladu do základního kapitálu. Pokud je vklad do základního kapitálu zapsán při jejím založení, tzn. že nebyl nikdy zvýšen, takováto výplata ze základního kapitálu nebude nikdy podléhat dani. Ale pokud se peníze do základního kapitálu dostaly jeho navýšením z vlastních zdrojů, tedy nerozděleného zisku, zisku minulých let nebo byl přidělen z některého z fondů, nesmí se při jeho výplatě zapomenout na odvod srážkové daně, protože jde o čerpání podílu na zisku.

V následujících schématech naznačím účtování o snížení základního kapitálu.

U deklaratorního snížení se účtuje až po zápisu do obchodního rejstříku.

Schéma 5: Deklaratorní snížení základního kapitálu

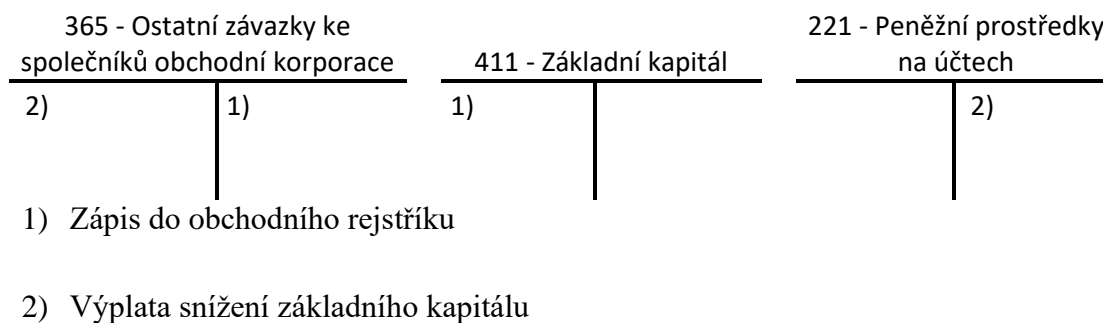
429 - Neuhrazená ztráta minulých let	411 - Základní kapitál
ztráta	zůstatek
1)	1)

1) Zápis do obchodního rejstříku po snížení základního kapitálu

Zdroj: Müllerová, Šindelář, 2014, s. 86

Další schéma naznačuje účtování o efektivním snížení základního kapitálu s následnou výplatou společníkovi. V tomto případě se také účtuje až ve chvíli zápisu do obchodního rejstříku.

Schéma 6: Snížení základního kapitálu s následnou výplatou společníkovi

Zdroj: vlastní práce autora

3.3.3 Příplatky mimo základní kapitál

Příplatkem mimo základní kapitál se zvýší majetek společnosti, zvýší se i jeho vlastní kapitál, ale základní kapitál zůstane stejný. Nezmění se ani práva společníků. Příplatková povinnost může vyplývat ze společenské smlouvy nebo může být dobrovolná.

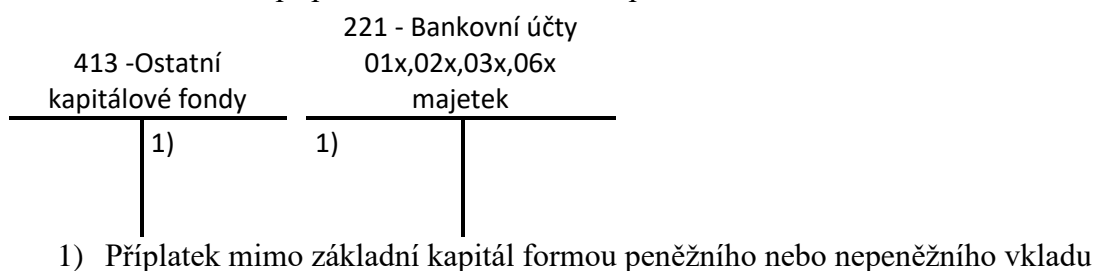
Pokud příplatek vyplývá ze společenské smlouvy, jsou v ní pak také uvedeny podmínky, za kterých se příplatky ukládají společníkům. Jako například jestli se tato povinnost týká všech podílů, nebo jen některých, nebo v jakém poměru se příplatek ukládá společníkům. Tuto příplatkovou povinnost lze uložit jen společníkům ve společnosti s ručením omezeným. Z držení akcie žádná povinnost nevyplývá, jen práva. Naproti tomu dobrovolný příplatek mimo základní kapitál se může do společnosti vložit jen na návrh jednatele, a to jak do společnosti s ručením omezeným, tak do akciové společnosti. Není potřeba ani svolávat valnou hromadu. Tento příplatek může mít formu peněžitého i nepeněžitého vkladu. U nepeněžitého vkladu bude potřeba ocenění znalce. Dobrovolným příplatkem mimo základní kapitál lze i kapitalizovat půjčku společníka, kterou již ve společnosti má. To sice nezvýší majetek společnosti, ale může zlepšit nahlížení na společnost skrze finanční výkazy.

Tento institut je v praxi velmi používaný, protože je oproti zvýšení základního kapitálu jednoduchý a rychlý.

V zákoně není určena žádná lhůta pro vrácení příplatku mimo základní kapitál. Vracení má ale podmínky, které musí být splněny. Aby se mohl příplatek vrátit, nesmí to společnosti způsobit úpadek. Pak může společnost vrátit částečnou nebo plnou výši příplatku převyšující ztrátu společnosti. O vrácení příplatku mimo základní kapitál musí ale rozhodnout valná hromada.

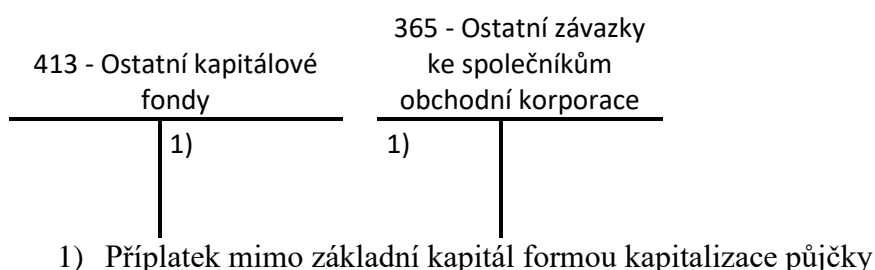
Kapitalizace půjčky může proběhnout jak mimo základní kapitál, tak i kapitalizací do základního kapitálu. Kapitalizace půjčky mimo základní kapitál je mnohem využívanější než kapitalizace půjčky do základního kapitálu. Kapitalizací půjčky mimo základní kapitál se převede závazek z cizích zdrojů na pasivní straně rozvahy do vlastních zdrojů, také na pasivní straně rozvahy. Jedná se tedy o přesun z cizích do vlastních zdrojů financování. O tomto přesunu rozhodne valná hromada nebo jednatel společnosti. Pouze na základě těchto rozhodnutí mohou začít přesuny v účetnictví. Na rozdíl od kapitalizace půjčky do základního kapitálu, kde je potřeba počkat, až se taková kapitalizace projeví zápisem do obchodního rejstříku. Ostatní podstata kapitalizace půjčky je stejná jako mimo základní kapitál. Rozdíl je jen v tom, že kapitalizace do základního kapitálu se musí promítnout zápisem do Obchodního rejstříku.

Schéma 7: Účtování příplatku mimo základní kapitál

Zdroj: vlastní práce autora

Schéma 8: Účtování příplatku mimo základní kapitál formou kapitalizace půjčky

Zdroj: vlastní práce autora

3.4 Shrnutí teoretické části

V této části je teoreticky shrnuto vše, co bude dále rozvedeno v příkladech v části praktické. Od základních informací týkajících se korporace jako jednotky přes složení vlastního kapitálu a to, co ovlivňuje jeho výši. Jsou zde nastíněny i operace s vlastním kapitálem, které je možno provádět v průběhu účetního období, a jak všechny tyto pohyby ovlivňují výši vlastního kapitálu. A to ať tento kapitál zvyšují, či snižují. Z této části je jasné, že se vlastní kapitál v průběhu podnikání mění, vyvíjí. Mění se na základě úspěšnosti společnosti nebo dle potřeb jejích společníků. Výši vlastního kapitálu vyčteme z rozvahy, z její pasivní stránky. Můžeme očekávat, že vlastní kapitál bude každé účetní období jiný.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Významem této části je převést teoretické poznatky do praxe. Účelně zachytit účtování a využití vlastního kapitálu u reálných firem. Všechny korporace zmiňované v této části jsou reálné a použitá data také.

4.1 Kapitalizace půjčky

V této kapitole představíme obchodní korporaci jménem Creative Value s.r.o. Byla založena v roce 2015. Jejím smyslem podnikání je poskytovat služby v oblasti virtuální reality. V tomto oboru začala podnikat až v roce 2016. Vlastní ji dva společníci, každý má splacený vklad ve výši 10 tisíc korun.

Během roku 2016 firma nakoupila přístroje, zařídila prostory a připravila svou podnikatelskou činnost a až v posledních měsících začala generovat příjmy. Daný rok se tedy dostala do ztráty, která její vlastní kapitál posunula do minusových čísel. A to hlavně proto, že při založení společnosti společníci složili základní kapitál pouze 20 tisíc Kč. Museli pak do firmy vložit další prostředky na nákup přístrojů, které byly základním předpokladem pro jejich podnikání. Ani následující rok 2017 nedokázali mít tak velký hospodářský výsledek, aby se celkový vlastní kapitál dostal do plusových hodnot, protože počáteční investice, jak do strojů, tak do prostor, byla velická. Určitě by se ale v následujících letech ke kladnému vlastnímu kapitálu propracovali, a pokud by ve svých aktivitách pokračovali sami, asi by jim nevadilo mít nějaký čas zápornou hodnotu vlastního kapitálu v pasivech rozvahy. To jim v jejich podnikání nebrání. Firmu si ale našel člověk, který ji chce koupit a rozvíjet její činnost. Společníci se tedy dohodli na jejím prodeji. V tu chvíli do hry vstoupil i pohled na vlastní kapitál společnosti.

Aby mohli svou firmu prodat alespoň s nějakým ziskem, museli by například uhradit nashromážděné ztráty. Vyrovnali by tak své počáteční neúspěchy a následující majitel by mohl pokračovat v podnikání a nemusel s sebou vláčet neúspěch předchozích majitelů.

Nebo mohli půjčky, které současní majitelé vložili do své firmy, převést na kapitálové účty. Podstata kapitalizace půjčky začíná mít smysl ve chvíli, kdy se společnosti moc nedaří a potřebuje finančně podpořit. Někdy to jde úvěrem od banky, ale někdy je takový úvěr pro firmu finančně nevýhodný. Tady přichází na řadu půjčka od vlastníka, což může být fyzická nebo právnická osoba. Zápůjčka do společnosti může být úročená nebo bezúročná. Pokud se majitel rozhodne tuto zápůjčku ve společnosti ponechat, může ji převést do základního kapitálu nebo

ji nechat vloženou mimo základní kapitál. Často se používá forma vkladu mimo základní kapitál, protože není tak administrativně náročná jako vklad do základního kapitálu. Nevyžaduje zápis do obchodního rejstříku. Pokud má vlastník ponechánú zápůjčku mimo základní kapitál, může se po čase rozhodnout převést tuto zápůjčku do základního kapitálu a nechat zvýšení zapsat do obchodního rejstříku nebo si ji může zpátky vyplatit. Samozřejmě i převod do základního kapitálu formou jeho zvýšení může být v budoucnu vyplacen a základní kapitál opět snížen.

Kapitalizuje se tedy vklad peněžních prostředků do firmy nebo zápůjčka, která již ve firmě je, ale evidujeme ji v závazcích za společníkem. Je možno takto vložit i nepeněžní vklad. V prvním případě jde o vklad peněz do firmy, tzn. příjem oběžných aktiv, a také zvýšení vlastního kapitálu. V druhém případě jde o operaci snižující cizí zdroje, a naopak navyšující vlastní kapitál o kapitálové fondy. Pohyb je jen na pasivní straně rozvahy. Účetní zápis by měl probíhat takto:

- Příjem peněžních prostředků na bankovní účet 221/413
- Zápočet závazku a pohledávky za společníkem 365/413
- Ve chvíli, kdy se společník rozhodne vložit zápůjčku do základního kapitálu, účtujeme 413/419
- Zápis do obchodního rejstříku 419/411

Vklad mimo základní kapitál není předmětem DPH, daně darovací ani jiné daně, a to ani při jejím případném vracení společníkovi. Peníze takto vložené do společnosti, buď na bankovní účet, nebo nejdříve jako půjčka později převedená do kapitálového fondu nebo jako prostý vklad mimo základní kapitál, jsou již zdaněné a společník je použil jako investici na rozvoj svého podnikání. Kapitalizace půjčky se používá v případě, že společnost potřebuje posílit svůj vlastní kapitál nebo se připravuje na zvýšení základního kapitálu.

To jsou všechno informace, které potřebovali vlastníci vědět, aby se mohli rozhodnout, co udělají. A proto, že na začátku svého podnikání vložili do firmy nějaké peníze, použili jsme tyto závazky a převedli jsme je do vlastního kapitálu. Obraz firmy už nevykazoval ztrátovost jak před kapitalizací, ale jevil se jako funkční celek. Vlastníci teď mohli začít jednat o prodeji společnosti za cenu pro ně zajímavou.

V následujících rozvahách nastíním rozdíl mezi rozvahou před převodem do kapitálových fondů a po jeho převodu.

Tabulka 3: Rozvaha společnosti před kapitalizací půjčky

	brutto	korekce	Netto		
AKTIVA	558	61	497	PASIVA	497
dlouhodobý majetek	101	61	40	vlastní kapitál	-89
oběžná aktiva	457		457	základní kapitál	20
pohledávky dlouhodobé	0		0	výsledek hospodaření min. let	-166
pohledávky krátkodobé	192		192	výsledek hospodaření	57
				kapitálové fondy	0
peněžní prostředky	265		265	cizí zdroje	586
časové rozlišení	0			závazky	586
				časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Takto tedy vypadá, když se o vlastní kapitál jednatelé nestarají, vlastně se o výši vlastního kapitálu vůbec nezajímají. Aby firma mohla v roce 2016 nakoupit vybavení pro svou hernu, museli společníci vložit do společnosti půjčku ve výši 400 tisíc korun. Pokud by v podnikání pokračovali sami, asi by si zápůjčku po několika letech vyplatili a vůbec by nepřemýšleli nad otázkou vlastního kapitálu. Rozhodli se ale firmu prodat a v tu chvíli narazili na problém při řešení záporného vlastního kapitálu. Chtěli by za své podíly ve společnosti dostat všechny peníze, které do společnosti vložili, tzn. svých 400 tisíc, a ještě něco navíc. Když ale kupující viděl záporný vlastní kapitál a dluhy, začal snižovat cenu a domlouvat jiné podmínky odpovídající výkazům daného podniku. Přesně to byl impuls, který nastartoval odpovědné lidi ve společnosti, aby se zabývali touto otázkou. Udělali jednoduchou věc, svolali valnou hromadu, na které rozhodli o kapitalizaci půjček společníků. Účetně vlastně jen přeúčtovali půjčku z účtu ostatních závazků ke společníkům korporace na účet kapitálových fondů. A to vypadalo takto:

Tabulka 4: Rozvaha společnosti po kapitalizaci půjčky

	brutto	korekce	Netto		
AKTIVA	558	61	497	PASIVA	497
dlouhodobý majetek	101	61	40	vlastní kapitál	311
oběžná aktiva	457		457	základní kapitál	20
pohledávky dlouhodobé	0		0	výsledek hospodaření min. let	-166
pohledávky krátkodobé	192		192	výsledek hospodaření	57
				kapitálové fondy	400
peněžní prostředky	265		265	cizí zdroje	186
časové rozlišení	0			závazky	186
				časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Jak vidíme, snížily se závazky a zvýšil se vlastní kapitál, tzn. vlastní zdroje krytí majetku. Nezměnila se bilanční suma, jen se přesunula částka v rozvaze na pasivní straně mezi závazky a fondy, tedy mezi vlastním a cizím kapitálem. Tímto docílili výhodnějších podmínek pro prodej společnosti. Firma má velký předpoklad stoupat ve svých výsledcích mílovými kroky a nový majitel už má přesný plán, jak tuto firmu k takovým výsledkům dostat. Firmu si kupuje hlavně pro své bohaté zkušenosti v tomto oboru, který má právě v této době velký potenciál růstu, a tato firma se svým majetkem a prostory přesně zapadá do jeho koncepce.

Jen jedním přeúčtováním a změnou výše vlastního kapitálu se docílil úplně jiný náhled na společnost, který ovlivnil celé jednání o prodeji podílů této firmy. Majitelé se tak dostali k lepší ceně za svou firmu při jejím prodeji.

Na této společnosti si ještě ukážeme, jak může ovlivnit výši vlastního kapitálu účtování o odložené dani. Jak již víme z teoretické části, o odloženém daňovém závazku se účtovat musí a odloženou daňovou pohledávku zaúčtovat můžeme. Načrtnu zde oba způsoby účtování, jak o odloženém závazku, tak o odložené pohledávce. Odložený závazek vznikne v našem případě rozdílem účetní a daňové zůstatkové ceny majetku. Odloženou daňovou pohledávku budeme počítat z neuhrazených ztrát minulých let.

Začneme odloženým daňovým závazkem. Firma má v majetku zařízení, které bylo pořízeno v hodnotě 101 tisíc. Jeho účetní zůstatková cena je 40 tisíc, což vidíme v rozvaze. Jeho daňová zůstatková cena je ale pouze 20 tisíc. Vznikne nám rozdíl ve výši dvaceti tisíc. Tento rozdíl je pro nás daňovou základnou pro výpočet odložené daně. Daň z příjmu pro právnické osoby je 19 %. Tedy 19 % z naší daňové základny je 3.800 korun. Vznikl nám odložený daňový závazek ve výši 3.800 korun. A protože bude firma tvořit odloženou daň prvním rokem, zaúčtujeme ji na účty 428/481. Pokud bychom pouze dotvořovali odloženou daň, účtovali bychom na účty 592/481. Oba zápisy jak v prvním roce, tak v následujících letech se promítnou do vlastního kapitálu. Účtování v prvním roce se do vlastního kapitálu dostane účtem 428, v rozvaze na řádku *s nerozděleným ziskem a neuhrazenou ztrátou*. V následujících letech se tento zápis projeví na řádku *výsledek hospodaření běžného účetního období*. Těmito zápisy se vlastní kapitál sníží. Naopak se zvýší závazky, přesně řádek *odložený daňový závazek*. Oba zápisy zůstanou na straně pasiv v rozvaze. V následujících tabulkách se přesvědčíme o změně rozvahy po zaúčtování odloženého daňového závazku v naší společnosti Creative Value.

Nejprve si ukážeme tabulku se zaúčtovaným daňovým závazkem před kapitalizací půjčky, následovat bude rozvaha po kapitalizaci půjčky.

Tabulka 5: Rozvaha společnosti před kapitalizací půjčky se zaúčtováním odloženého daňového závazku

	brutto	korekce	netto		
AKTIVA	558	61	497	PASIVA	497
dlouhodobý majetek	101	61	40	vlastní kapitál	-93
oběžná aktiva	457		457	základní kapitál	20
pohledávky dlouhodobé	0		0	výsledek hospodaření min. let	-170
pohledávky krátkodobé	192		192	výsledek hospodaření	57
odložená daňová pohledávka	0		0	kapitálové fondy	0
peněžní prostředky	265		265	cizí zdroje	590
časové rozlišení	0			závazky	586
				odložený daňový závazek	4
				časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Tabulka 6: Rozvaha společnosti po kapitalizaci půjčky se zaúčtováním odloženého daňového závazku

	brutto	korekce	Netto		
AKTIVA	558	61	497	PASIVA	497
dlouhodobý majetek	101	61	40	vlastní kapitál	307
oběžná aktiva	457		457	základní kapitál	20
pohledávky dlouhodobé	0		0	výsledek hospodaření min. let	-170
pohledávky krátkodobé	192		192	výsledek hospodaření	57
odložená daňová pohledávka	0		0	kapitálové fondy	400
peněžní prostředky	265		265	cizí zdroje	190
časové rozlišení	0			závazky	186
				odložený daňový závazek	4
				časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Jak vidíme v tabulkách, při zaúčtování odloženého daňového závazku zůstala bilanční suma stejná, jen se ještě více snížila hodnota vlastního kapitálu a zvýšily se závazky. Jinak to bude u zaúčtování odložené daňové pohledávky – přesně naopak.

V našem případě bude firma účtovat o odložené daňové pohledávce z titulu ztrát minulých let. Tím ukáže, že si věří a že další roky bude mít zisky tak vysoké, aby pokryly ztráty

nashromážděné z minulých období. Jak je vidět v původní rozvaze výše, neuhrazené ztráty minulých let jsou uvedeny v pasivech v hodnotě 166 tisíc. Následující rok je výsledek hospodaření zisk ve výši 57 tisíc. Rozdílem těchto hodnot vznikne daňová základna pro výpočet odložené daňové pohledávky ve výši 109 tisíc. Daň vypočtená z této daňové základny je 20 710 korun. Tu zaúčtujeme v prvním roce na účty 481/429 a v následujících letech by účetní zápis vypadal 481/592. Tímto zápisem bychom jen doúčtovali sumu do vypočtené částky tak, abychom tuto sumu odložené daňové pohledávky našli jako konečný zůstatek na účtu 481.

Odložená daňová pohledávka se v rozvaze naší firmy promítne takto:

Tabulka 7: Rozvaha společnosti před kapitalizací půjčky se zaúčtováním odložené daňové pohledávky

	brutto	korekce	Netto		
AKTIVA	579	61	518	PASIVA	518
dlouhodobý majetek	101	61	40	vlastní kapitál	-68
oběžná aktiva	478		478	základní kapitál	20
pohledávky dlouhodobé	0		0	výsledek hospodaření min. let	-145
pohledávky krátkodobé	192		192	výsledek hospodaření	57
odložená daňová pohledávka	21		21	kapitálové fondy	0
peněžní prostředky	265		265	cizí zdroje	586
časové rozlišení	0			závazky	586
				časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Tabulka 8: Rozvaha společnosti po kapitalizaci půjčky se zaúčtováním odložené daňové pohledávky

	brutto	korekce	Netto		
AKTIVA	579	61	518	PASIVA	518
dlouhodobý majetek	101	61	40	vlastní kapitál	332
oběžná aktiva	478		478	základní kapitál	20
pohledávky dlouhodobé	0		0	výsledek hospodaření min. let	-145
pohledávky krátkodobé	192		192	výsledek hospodaření	57
odložená daňová pohledávka	21		21	kapitálové fondy	400
peněžní prostředky	265		265	cizí zdroje	186
časové rozlišení	0			závazky	186
				časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Jak je vidět, v případě odložené daňové pohledávky se změnila bilanční suma. Navýšila se aktiva o odloženou daňovou pohledávku, která je součástí skupiny oběžných aktiv. Navýšila se také pasiva, kde se změnil v prvním roce účtování výsledek hospodaření minulých let a při účtování v následujících letech se zvýší přímo výsledek hospodaření daného roku.

V tomto případě nestačilo zaúčtovat odloženou daňovou pohledávku, aby firma dostala svůj vlastní kapitál do plusu. Ale pokud by vlastní kapitál sahal jen malou částkou do mínusu, mohlo by postačit jen účtování o odložené dani. Je ale potřeba mít na zřeteli zásadu opatrnosti a správně se rozhodnout, jestli o odložené daňové pohledávce účtovat budeme, nebo v rámci zásady opatrnosti raději ne. V našem případě byla částka záporného vlastního kapitálu ale poměrně vysoká, takže o odložené daňové pohledávce vlastníci neuvažovali. Protože by stejně zdaleka nestačila a musela by být kapitalizována půjčka.

V tuto chvíli prodej podílů úspěšně proběhl a všichni mají to, co od transakce očekávali.

4.2 Doplnění vlastního kapitálu při ztrátách v hospodaření společnosti

Tuto možnost měli i majitelé z předchozího příkladu. Dávat ale další peníze do společnosti, kterou chtěli prodat, pro ně nebylo výhodné ani žádoucí. V mém druhém příkladu změny vlastního kapitálu se jedná o společnost s ručením omezeným s názvem Řeznictví – uzenářství Miroslav Sluka s.r.o. Tato firma byla založena v roce 2013. Pan Sluka ji pravděpodobně založil za účelem prodeje svého podnikání, které vedl doposud jako OSVČ. V roce založení společnosti na toto s. r. o. převedl své podnikání z fyzické osoby a společnost dostal do celkové ztráty. Druhý rok už bylo jeho podnikání ziskové a během třetího roku s. r. o. prodal. Součástí prodeje jeho podílu byla i vybavená prodejna masných výrobků v Ústí nad Labem, zaměstnanci, zavedené prodejní místo. Všechno vypadalo skvěle. Během jednoho roku se ale novým majitelům v prodejně vyměnily všechny zaměstnanecké pozice a některé i několikrát a prodejní místo nebylo tak vyhlášené a rozšířené, jak se na první pohled zdálo. Každopádně během dvou účetních období prodělali noví majitelé na tomto obchodu 880 tisíc korun. První rok dělala ztráta 318 tisíc a druhý rok dokonce 562 tisíc. To už museli podnikání také dotovat, a proto se nakonec rozhodli, že prodejnu v Ústí nad Labem budou muset uzavřít. Vše, co šlo, prodali do své výroby masných výrobků ve Slaném a vypověděli nájemní smlouvu. Skončili,

ale ještě jim zbývalo uhradit nějaké dluhy, které si během dvou let podnikání nastřádali. Něco uhradili z prodeje zásob a majetku, ale na všechno to zdaleka nestačilo. I když mají v oboru prodeje a výroby masných výrobků dlouholeté zkušenosti, v této lokalitě úspěšní nebyli. Když se ze svého neúspěchu vzpamatovali, začali řešit co dál.

Záporný vlastní kapitál z důvodu kumulované ztráty se dá vyřešit příplatky do základního kapitálu nebo mimo něj, a to buď povinnými, nebo dobrovolnými. Příplatky řeší zákon o obchodních korporacích v § 162–166, ale to jen pokud tyto příplatky neřeší společenská smlouva. Pokud příplatky do základního kapitálu nebo mimo něj řeší společenská smlouva, postupuje se podle povinností dohodnutých ve společenské smlouvě. Společenská smlouva je tedy nadřazena zákonu o obchodních korporacích. V našem případě společenská smlouva firmy neřeší příplatky, proto si o dobrovolných příplatcích mimo základní kapitál jednatele a majitelé rozhodli sami v rámci valné hromady.

Doplnit vlastní kapitál můžeme několika způsoby, a to převodem do jakéhokoli fondu vytvořeného z výsledku hospodaření nebo do kapitálového fondu, do kterého byly vloženy prostředky různými způsoby: v hotovosti, bankou nebo jako nepeněžitý vklad. Majitelé v našem případě se dohodli na finanční úhradě ztrát vytvořených vlastní činností z vlastních prostředků.

V praxi se s tímto způsobem úhrady často neseťkávám, protože společníci nechtějí platit další peníze navíc a věří, že se společnost ze ztrát brzy dostane do kladných čísel a budou si moci vyplatit podíl na zisku. Sice se stejnou mírou podílejí jak na zisku, tak na ztrátě, ztráta se ale většinou nechá v rámci vlastního kapitálu na účtu 429. Očekává se, že se v následujících letech započte oproti vygenerovanému zisku. Pokud se společníci rozhodnou vložit peníze na úhradu vygenerované ztráty, mají pro to jasný a pádný důvod. Neočekávají tedy, že je tato ztráta jen krátkodobá. Výplaty podílů na zisku jsou běžnou praxí, ale úhrady ztrát už tak běžné nejsou. Pokud se v praxi setkám se záporným vlastním kapitálem a není jasné, jestli v následujícím roce bude alespoň vyrovnán, informuji jednatele a majitele společností a zvažujeme možnosti úhrady ztráty. Pokud jsou společnosti ve ztrátě, mají pro to většinou nějaký důvod (rozšíření podnikání, nová provozovna, nový výrobní postup) a tyto ztráty vnímají jen jako přechodné, krátkodobé. Proto o úhradách ztrát nepřemýšlejí.

V tomto našem případě ztráty jen dočasné nejsou. Jednatelé i společníci mají zájem na jejich řešení a potřebují hlavně uhradit všechny závazky, které jim ve společnosti zbyly.

Na valné hromadě se dohodli, že společníci dle výše svých podílů ve společnosti vložili poměrem výši ztrát, které vytvořili, a tím uhradí vzniklé závazky. Společnost tak zůstane čistá pro možné další využití. Vyčíslili tedy ztráty, závazky i půjčky, které do společnosti vložili, a provedli jejich úhrady. Transakce jako taková je jednoduchá. Pouze každý převedl ze svého bankovního účtu schválenou částku na bankovní účet firmy a ta peníze distribuovala mezi věřitele tak, aby uhradila všechny své závazky.

V následující tabulce je vidět, jak vypadala rozvaha k 31. 12. 2016 před rozhodnutím valné hromady a po jejím rozhodnutí k 31. 12. 2017. V tomto období společnost funguje jen na začátku období.

Tabulka 9: Rozvaha k 31. 12. 2016 před doplatkem ztrát

	brutto	korekce	Netto		
AKTIVA	24	0	24	PASIVA	24
dlouhodobý fin. majetek	0	0	0	vlastní kapitál	-493
oběžná aktiva	24		24	základní kapitál	200
zásoby	0		0	Kapitálové fondy	235
pohledávky	22		22	výsledek hospodaření min. let	-366
pohledávky z obch. vztahů	22		22	výsledek hospodaření	-562
pohledávky ostatní	0		0	cizí zdroje	517
peněžní prostředky	2		2	závazky z obch. vztahů	517
časové rozlišení	0		0	časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Jak je vidět, pohyby jsou z velké části jen na straně pasiv v podobě závazků a ztrát z minulých období. V tomto roce společnost ještě částečně hospodaří, všechny tržby jsou realizovány v hotovosti a převedeny na účet, ze kterého jsou ihned uhrazeny závazky. Na konci období už majitelé začínají rozprodávat majetek. Bilanční suma je jen 24 tisíc, ale dluhy činí 517 tisíc, vlastní kapitál najdeme v rozvaze ve výši mínus 493 tisíc. To hned na první pohled vypadá jako hodně nezdravě hospodařící společnost. A protože to takto jednatele a majitelé nechtěli nechat, museli jednat. Protože měli oba společníci rozdílné vklady, na základě poměru svých vkladů vložili do společnosti i úhradu za ztráty. A to v poměru 51 % a 49 %. Nevkládali celou sumu všech ztrát, jen poměrnou část, kterou potřebovali na vyrovnání závazků ve výši 745 tisíc. Tato částka se skládá ze závazků, což jsou neuhrazené faktury dodavatelům, a částečně z kapitálových fondů, kde jsou peníze, které vložili tito majitelé do podnikání, když se jim začalo nedařit. V účetnictví byly provedeny následující operace.

Tabulka 10: Účetní zachycení vyplývající z rozhodnutí valné hromady

Popis	suma v tis.	MD	D
úhrada ztrát společník 1	380	221	429
úhrada ztrát společník 2	365	221	429
výplata kapitál. fondu	235	413	221
závazky z obch. vztahů	517	321	221
úhrada pohledávek	22	221	311

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

V roce 2017 již podnik žádnou ekonomickou činnost nevykonával, byly provedeny jen tyto přesuny a úhrady všech závazků, které bylo potřeba doplatit. Uhrazeny byly závazky z obchodních vztahů, které společnost nebyla schopna dříve zaplatit, a byly splaceny i kapitálové fondy, do kterých majitelé také napůjčovali své peníze. Do firmy byla doplacena i faktura za prodaný majetek, která zbývala inkasovat.

Na konci roku jejich rozvaha vypadala takto.

Tabulka 11: Rozvaha po doplatku ztrát, výplatě fondů a úhradě všech závazků a pohledávek

	brutto	korekce	Netto		
AKTIVA	19	0	19	PASIVA	19
dlouhodobý fin. majetek	0	0	0	vlastní kapitál	19
oběžná aktiva	19		19	základní kapitál	200
zásoby	0		0	kapitálové fondy	0
pohledávky	0		0	výsledek hospodaření min. let	-183
pohledávky z obch. vztahů	0		0	výsledek hospodaření	2
pohledávky ostatní	0		0	cizí zdroje	0
peněžní prostředky	19		19	závazky z obch. vztahů	0
časové rozlišení	0		0	časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

V této tabulce najdeme již očištěnou rozvahu o závazky a pohledávky, které byly během roku 2017 uhrazeny. Ve firmě zbylo jen 19 tisíc na bankovním účtu a 19 tisíc vlastní kapitál, který se skládá ze základního kapitálu ve výši 200 tisíc se zbytkem neuhraných ztrát ve výši 183 tisíc a výsledku hospodaření daného roku ve výši 2 tisíce. Ostatní položky byly zlikvidovány. Při úhradě ztrát se společníci řídili spíše výší závazků než celkovými ztrátami, protože zatím nevědí, na co a k čemu tuto společnost využijí. Úhrady ztrát byl jen prostředek, jakým mohli společnost vyčistit od neuhraných závazků, což se jim povedlo.

Jak vidíme výše, díky úhradě velké části ztrát mohly být zaplaceny všechny závazky, které společnost měla. Když se zaměříme na úkony týkající se základního kapitálu, najdeme zde několik pohybů, které ho ovlivnily. A to především podstatnou úhradu ztrát. Stejně jako se vyplácí společníkům zisk, odpovídají i za vzniklou ztrátu. Ta se může uhradit z nějakého fondu, kde jsou pro tyto účely převedeny části zisků minulých let, nebo ji musí uhradit společníci do společnosti. Pro společníky jsou to nesprávně investované peníze. V tomto případě jsou společníci i jednatelé stejné osoby, takže se o své investice starali sami. Najdeme zde i výplatu kapitálových fondů, které vložili během neúspěšného podnikání do společnosti. Vkládali je do podnikání ne jako půjčky, ale jako příplatek mimo základní kapitál, do kapitálových fondů. Ten si plánovali po pár letech ekonomické činnosti vyplatit, což se jim nepovedlo. Společníci mohli převést peníze z kapitálových fondů na neuhrazenou ztrátu minulých let a zbytek ve výši 510 tisíc doplatit. Takový účetní zápis by vypadal takto:

Tabulka 12: Účetní zachycení převodu kapitálového fondu na úhradu ztrát minulých období

Popis	suma v tis.	MD	D
převod kapit. fondů na úhradu ztrát	235	413	429

Zdroj: vlastní práce autora

Celá tato špatná investice vznikla tím, že firma nenašla odpovědné zaměstnance, kteří by spravovali prodejnu. Jednatelé bohužel nebyli nablízku, aby mohli na prodejnu a její zaměstnance soustavně dohlížet, a tak se jim investice v Ústí nad Labem bohužel nezdařila. Doufejme, že se oba jednatelé z tohoto nezdaru poučili a další investice si budou lépe plánovat a promýšlet. Na základě rozhodnutí jednatelů a valné hromady se ekonomická činnost společnosti zastavila a korporace čeká na další možné využití.

4.3 Vklad části podniku

Tato transakce je nejsložitější z mnou vybraných příkladů. Začíná smlouvou o vkladu části podniku, pokračuje oceněním nepeněžitěho vkladu znalcem přes splnění vkladové povinnosti a končí zápisem do obchodního rejstříku u nabyvatele. Mezi těmito dvěma okamžiky ale uběhne nějaký čas a proběhne několik výrazných změn v obou podnicích, a to jak v jejich výkazech, tak v jejich provozních procesech.

Předmětem vkladu, který budu rozebírat, je funkční část podniku, a to kožní ordinace. Společnosti v této části si nepřejí být jmenovány, proto použiji pojmenování společnost Alfa a společnost Beta. Všechny ostatní výkazy se shodují se skutečností. Společnost Alfa je vkladatel části podniku a společnost Beta je nabyvatel. Obě společnosti fungují jako zdravotnické zařízení, jsou to právnické osoby. Obě společnosti jsou společnostmi s ručením omezeným. Ordinace, kterou se rozhodli převést mezi dvěma společnostmi, se nachází v poliklinice v Praze. Funguje již několik let a má své stálé pacienty, kteří ji navštěvují. Pro pacienty se v provozu ordinace nic nezmění. Pacienti budou dále chodit na kontroly se svými problémy za stejným panem doktorem, v ordinaci zůstane stejná sestra, změní se jen majitel firmy. To by ale na běh ordinace nemělo mít vůbec žádný vliv.

Vklad části podniku patří do množiny nepeněžních vkladů. Předmětem takového nepeněžního vkladu je ekonomicky samostatná funkční jednotka, která je schopná samostatné a ucelené ekonomické činnosti. Část podniku představuje soubor hmotných nehmotných i osobních prvků podnikání. Účetně při vkladu části podniku nabyvateli vzroste základní kapitál a převáděné položky podnikání a vkladateli se zredukuje rozvaha. U vkladatele budou všechny položky, které jsou součástí vkladu části podniku, nahrazeny jen jednou položkou, a to dlouhodobým finančním majetkem. Vkladatel ztrácí část svého podniku, za což získává obchodní podíl ve společnosti nabyvatele.

Společnost Beta oproti tomu získává část nového podniku jako vklad do základního kapitálu, který mu zůstane, nikdy se nevrací. Takový vklad do základního kapitálu bychom zařadili do skupiny nepeněžních vkladů, který také podléhá povinnostem pro nepeněžní vklady: ocenění vkladu znalcem, smlouva o převodu části podniku musí být přiložena do sbírky listin a také nepeněžní vklad musí být splacen před zápisem do obchodního rejstříku, nelze ho předávat postupně, ale pouze najednou. Korporace Beta tím získává možnosti pro rozvoj svého podnikání. Zvýší se jí základní kapitál, aktiva i pasiva rozvahy, podle velikosti převáděné části podniku. To, co vkladateli v rozvaze ubude, si nabyvatel do rozvahy připíše plus cenový rozdíl. Ten vznikne jako rozdíl mezi cenou nepeněžního vkladu oceněnou znalcem a hodnotami jednotlivých položek majetku a závazků. Mohou vzniknout dva druhy cenového rozdílu, a to buď oceňovací rozdíl, který vznikne při použití ocenění jednotlivých složek podle účetnictví vkladatele, nebo goodwill – ten vznikne, pokud jsou jednotlivé složky majetku a závazků oceněny znaleckým posudkem. Oceňovací rozdíl i goodwill mohou mít kladnou i zápornou hodnotu. Účtování jako takové je na straně nabyvatele, tedy společnosti Beta mnohem složitější a rozsáhlejší.

Cílem vkladatele je často získat nebo si zvýšit podíl ve společnosti nabyvatele až do výše rozhodujícího nebo podstatného vlivu. Proto vkládá část svého fungujícího podniku do společnosti, kterou má zájem ovládat. Nebo potřebuje přesunout část podnikání, na které již ve své společnosti nemá prostor, a použije ho jako investici. Každopádně vkladatel za svůj vklad získává podíl ve společnosti nabyvatele, ze kterého mu plynou určité výhody.

Nabyvatel naproti tomu získává již fungující podnikání, které nemusí sám první roky dotovat a testovat, jestli bude ziskové. Již vidí, jestli je takové podnikání úspěšné. Nemusí vést počáteční jednání s pojišťovny a čekat na nové pacienty. Sám se rozhoduje, jestli se mu hodí do jeho portfolia a jestli na to má volné kapacity, které potřebuje využít. Může rovnou pokračovat v již fungujícím podnikání, které je ověřeno lety provozu.

Problematika prodeje podniku není zakotvena přímo v zákoně, ale najdeme ji v českých účetních standardech pro podnikatele č. 012 – Změny vlastního kapitálu a č. 014 – Dlouhodobý finanční majetek.

4.3.1 Vklad části podniku z pohledu vkladatele

Společnost Alfa bude vkládat část svého podniku do firmy Beta. Ordinace funguje již pár let a vkladatel ji vloží i se svým vybavením, personálem i smlouvou se zdravotní pojišťovnou nabyvateli. Firma Beta už jednu takovou ordinaci má, ale chybí jí smlouva s jednou zdravotní pojišťovnou, kterou má ale sepsanou kožní ordinace ve firmě Alfa. To byla důležitá součást pro rozhodnutí o celém prodeji části podniku. Managementy obou společností se dohodly na vkladu této dermatovenerologické ordinace. Společnost Beta již provozuje kožní ordinaci, takže ke své stávající si přidá další ordinaci. A společnost Alfa přesune část svého podnikání do firmy nabyvatele, ale pořad bude mít užitek ze své vybudované ordinace v podobě podílu na společnosti i jejím výsledku hospodaření. Na společnost Beta přejde i nájemní smlouva na ordinaci, protože ji má společnost Alfa v pronájmu. Na nabyvatele přesune společnost Alfa dále drobný majetek, zásoby potřebné pro výkon této ordinace, zaměstnance, kteří v ordinaci pracují, a závazky a pohledávky, týkající se jejího samotného provozu. Ostatní majetek i zaměstnance, závazky a pohledávky si nechá pro svou další činnost. Společnost Alfa provozuje ještě další ordinace a bude v nich pokračovat. I když zákon nevyžaduje mimořádnou účetní závěrku ani mimořádnou inventuru, v podniku byla provedena mimořádná inventarizace složek majetku, závazků a pohledávek, které se týkají převáděné dermatovenerologické ordinace.

Všechny přechodové účty časového rozlišení budou zúčtovány do nákladů nebo výnosů. Účty 383, 384 a 389 budou zrušeny na stranu D výnosů a účty 381, 382, 385 a 388 budou zrušeny zase na stranu MD nákladů. Rezervy ani opravné položky ve společnosti nebyly tvořeny, jinak by se stejně jako účty časového rozlišení zrušily do nákladů nebo výnosů společnosti.

Tabulce 13: Rozvaha u vkladatele před vkladem části podniku

AKTIVA	2085	0	2085	PASIVA	2085
dlouhodobý fin. majetek	0	0	0	vlastní kapitál	1891
oběžná aktiva	2085		2085	základní kapitál	2100
zásoby	1		1	výsledek hospodaření min. let	98
pohledávky	1636		1636	výsledek hospodaření	-307
pohledávky z obch. vztahů	306		306	cizí zdroje	194
pohledávky ostatní	1330		1330	závazky z obch. vztahů	75
peněžní prostředky	448		448	závazky k zaměstnancům	96
				závazky za soc. + zdrav. poj. + stát	23
časové rozlišení	0		0	časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Tabulka 14: Rozvaha u vkladatele po vkladu části podniku

	brutto	korekce	Netto		
AKTIVA	1980	0	1980	PASIVA	1980
dlouhodobý fin. majetek	680	0	680	vlastní kapitál	1891
oběžná aktiva	1300		1300	základní kapitál	2100
zásoby	0		0	výsledek hospodaření min let	98
pohledávky	852		852	výsledek hospodaření	-307
pohledávky z obch. vztahů	22		22	cizí zdroje	89
pohledávky ostatní	830		830	závazky z obch. vztahů	4
peněžní prostředky	448		448	závazky k zaměstnancům	62
				závazky za soc. + zdrav. poj. + stát	23
časové rozlišení	0		0	časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Výše uvedené rozvahy jsou sestavovány za celou účetní jednotku. My převádíme pouze část podniku, proto v rozvaze po vkladu zbyly ještě některé položky ostatního majetku a závazků.

Převádíme tyto položky:

- Zásoby – dle sestavené inventury
- Závazky vůči zaměstnancům
- Závazky z obchodních vztahů
- Pohledávky z obchodních vztahů

- Ostatní pohledávky

Účetní položky, které nemohou být předmětem vkladu a zůstanou tedy v podniku vkladatele, jsou:

- Veřejnoprávní pohledávky a závazky (účty 336, 34x)
- Žádná ze složek vlastního kapitálu (účty 41x, 42x a 43x) ani účty, které se k vlastnímu kapitálu vztahují (jako účty 353 nebo 354)

Tabulka 15: Účtování u vkladatele

Popis	suma v tis.	MD	D
pohledávky z obch. vztahů	284	378	311
pohledávky ostatní	500	378	378.065
zásoba	1	378	112
závazky z obch. vztahů	71	321	378
závazky za zaměstnance	34	331	378
vznik podílu (zápis do OR)	680	063	367
zápočet pohledávky a závazku z vkladu	680	367	378

Zdroj: vlastní práce autora

Schéma 9: Rozpis účtování u vkladatele na účtu 378

	účet 378	
pohledávky z obch. vztahů	284	71 závazky z obch. vztahů
pohledávky ostatní	500	34 závazky za zaměstnance
Zásoba	1	680 Dlouhodobý finanční majetek

Zdroj: vlastní práce autora

Tady vidíme, že všechny položky, které jsou součástí převodu, byly zúčtovány oproti účtu 378 – ostatní pohledávky, kde vznikl rozdíl ve výši 680 tisíc, který se převedl na účet dlouhodobého finančního majetku, z něhož vkladateli plynou určité výhody při rozdělování zisku a podílení se na vedení společnosti Beta.

Na převodu se účastnily pohledávky z obchodních vztahů, kde jsou zahrnuty neuhrazené vydané faktury za výkony plynoucí z provozu ordinace, a to ve výši 284 tisíc. Dále zde najdeme

položku pohledávky ostatní ve výši 500 tis., což je dlouhodobá pohledávka týkající se ordinace. A poslední převáženou položkou na straně Má dáti je zásoba materiálu, který je potřebný pro provoz ordinace. Převádíme materiál, který potřebuje doktor při práci. Je to jen pár položek materiálu, který se nestačil spotřebovat před převodem.

Na druhé straně jsou položky závazků, a to závazek ve výši 71 tisíc, což byla neuhrazená faktura za služby doktora, který ordinuje v této ordinaci. A závazek vůči jedné zaměstnankyni, což je zdravotní sestra, která je také zaměstnaná v této ordinaci. Tento závazek za nevyplacenou mzdu činí 34 tisíc. O převodu zaměstnankyně se neúčtuje, ale souvisí s tím několik administrativních úkonů, které jsou potřeba udělat ve chvíli převodu, jako převody této zaměstnankyně na zdravotní pojišťovně a správě sociálního zabezpečení na nástupnickou organizaci. Její pracovní poměr trvá, jen se mění zaměstnavatel. Stejně zůstávají i podmínky domluvené v její dosavadní pracovní smlouvě.

Na konci celého převodu bude účtováno na účet dlouhodobého finančního majetku, ale to až v momentu zápisu podílu do obchodního rejstříku.

V tabulce číslo 13 a 14 je vidět, jak se vkladateli zjednodušila rozvaha. Na účtech vlastního kapitálu se tato transakce neprojevila. Naopak tomu bude v účetnictví nabyvatele.

4.3.2 Vklad části podniku z pohledu nabyvatele

Nabyvatel části podniku, tedy společnost Beta, má dvě možnosti ocenění nabývané části, které mu umožňují účetní předpisy, a to:

- Převzetí účetních hodnot vkladatele
- Individuální přecenění dle znaleckého posudku

První možnost je jednodušší, ale ocenění zde není aktuální. Druhá možnost je složitější a nákladnější, ale majetek, závazky i pohledávky jsou oceněny aktuální hodnotou.

Pokud si vybereme ocenění dle účetnictví, mohou se mezi jednotlivými položkami objevit staré ceny, které ve chvíli převodu již nemají zdaleka hodnotu, která je v účetnictví zanesena. Naproti tomu znalec ocení všechny položky v účetnictví tržní hodnotou k datu převodu. Takže všechny položky účastníci se převodu jsou převedeny do současné hodnoty a připraveny k použití v této

správné hodnotě. V našem případě byla zvolena první jednodušší možnost, protože v účetnictví nebyly žádné staré položky, které by neodpovídaly současné hodnotě, ať už pohledávky, majetku, nebo závazku. Nejstarší položka v účetnictví firmy Alfa týkající se převodu je stará pouze pár měsíců. Proto se firma Beta rozhodla převzít hodnoty z účetnictví firmy Alfa.

Při ocenění v účetnictví může vzniknout cenový rozdíl, kterým je při převzetí hodnot z účetnictví vkladatele oceňovací rozdíl, a v případě přecenění jednotlivých položek dle znaleckého posudku vznikne goodwill. Jak oceňovací rozdíl, tak goodwill může mít kladnou i zápornou hodnotu. Může být tedy aktivní, pokud je hodnota vkladu nižší než hodnota ocenění, nebo pasivní, pokud je hodnota vkladu vyšší než ocenění v účetnictví.

V našem případě si obchodní korporace vybrala první možnost. Převzala hodnoty z účetnictví vkladatele. Rozdíl bude tedy pro naši společnost Beta oceňovacím rozdílem.

Společnost Beta je zaběhnutá, na trhu funguje již několik let. Má rozsáhlé zkušenosti s podnikáním v tomto oboru, proto jí také firma Alfa svěřila ordinaci, kterou se snažila vybudovat. Bude si od společnosti Alfa přebírat její pohledávky, závazky, materiál a jednoho zaměstnance. Vybavení ordinace je součástí pronájmu, takže zůstane ve společnosti Alfa. Všechny tyto položky jsou zachyceny v účetnictví, tzn. že se o nich účtuje. S převodem části podniku budou přecházet i smlouvy sepsané se zdravotními pojišťovnami, pracovní smlouva zaměstnance, o těch se ale neúčtuje. My se zaměříme na položky, které se v účetnictví nabyvatele projeví. Budou to závazky za neuhrazené přijaté faktury od dodavatelů, pohledávky většinou za zdravotními pojišťovnami, materiál na skladě a převod jednoho zaměstnance. Tím zaměstnancem je zdravotní sestra, která zde pracuje. Zdravotní sestře společnost Beta pouze vyplatí mzdu. Jinak se o jejím přechodu také neúčtuje. Doktor, který ordinuje v této ordinaci, svou odměnu fakturuje. Jeho odměna se přesune na nabyvatele v položce závazky z obchodních vztahů na účtu 321. Všechny závazky i pohledávky se týkají dané ordinace. Znalec ocenil tento nepeněžitý vklad na rovný 1 000 000 Kč, o který bude navýšen základní kapitál nabyvatele.

Účtování u nabyvatele proběhne takto:

Tabulka 16: Účtování u nabyvatele

Popis	suma v tis.	MD	D
pohledávky z obch.vztahů	284	311	353
pohledávky ostatní	500	378	353
zásoba	1	112	353
závazky z obch. vztahů	71	353	321
závazky za zaměstnance	34	353	331
předpis základního kapitálu	1 000	353	419
zvýšení základního kapitálu	1 000	419	411
oceňovací rozdíl	320	097	353

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Společnost získala účetní hodnotu majetku ve výši 680 tisíc. Nepeněžitý vklad byl oceněn na rovný 1 milion korun. Vznikl tak kladný neboli aktivní oceňovací rozdíl ve výši 320 tisíc, který bude odepisován po dobu 180 měsíců od nabytí obchodního závodu do nákladů. Společnost Beta získala také další ordinaci. Společnosti Beta budou také proplaceny pohledávky od zdravotních pojišťoven, touto transakcí tudíž získala i peníze, které jí budou uhrazeny v blízké době. Naproti tomu musí hned po převodu vyplatit mzdu sestře a uhradit závazky dodavatelům.

V následujících tabulkách najdeme změny v rozvaze u nabyvatele.

Tabulka 17: Rozvaha u nabyvatele před vkladem části podniku

	brutto	korekce	Netto		
AKTIVA	12300	748	11552	PASIVA	11552
dlouhodobý majetek	8383	748	7635	vlastní kapitál	1111
oběžná aktiva	3917		3917	základní kapitál	200
pohledávky	3372		3372	výsledek hospodaření min. let	297
pohledávky z obch. vztahů	3135		3135	výsledek hospodaření	614
pohledávky ostatní	237		237	cizí zdroje	10441
peněžní prostředky	544		544	závazky z obch. vztahů	134
	0		0	závazky dlouhodobé	10107
	0		0	závazky k zaměstnancům	200
časové rozlišení	1		1	časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Tabulka 18: Rozvaha u nabyvatele po vkladu části podniku

	brutto	korekce	Netto		
AKTIVA	13405	748	12657	PASIVA	12657
dlouhodobý fin. majetek	8703	748	7955	vlastní kapitál	2111
oběžná aktiva	4702		4702	základní kapitál	1200
zásoby	1		1	výsledek hospodaření min. let	297
pohledávky	4156		4156	výsledek hospodaření	614
pohledávky z obch. vztahů	3419		3419	cizí zdroje	10546
pohledávky ostatní	737		737	závazky z obch. vztahů	205
peněžní prostředky	544		544	závazky dlouhodobé	10107
	0		0	závazky k zaměstnancům	234
časové rozlišení	1		1	časové rozlišení	0

Zdroj: vlastní práce autora / interní materiály společnosti

Jak vidíme v rozvahách výše, vlastní kapitál se zvýšil o cenu, kterou určil znalec jako cenu za tento nepeněžitý vklad. Navýšila se suma základního kapitálu a tím i suma celkového vlastního kapitálu. Změnily se také pohledávky, zásoby a dlouhodobý majetek v aktivech a závazky v pasivech. V následujících letech firma očekává zvýšení obratu a s tím také výsledku hospodaření. Ten bude rozdělen mezi společníky. Společnost Alfa má v tuto chvíli podstatný vliv, a to jak na rozhodování, tak na rozdělení podílu ve společnosti.

Převod proběhl podle očekávání hladce. Pacienti tímto nebyli dotčeni, na provozu ordinace se změna neprojevila. Společnost Beta je rozšířena o další kožní ordinaci a na společnost Beta přešla také smlouva s další zdravotní pojišťovnou, která firmě Beta chyběla a kterou může používat pro svou další kožní ordinaci.

V posledních několika letech se s tímto vkladem podniku nebo jeho části, popř. prodejem podniku nebo jeho části setkávám ve své praxi častěji. Účtování o prodeji podniku je podobné jako účtování o vkladu, jen na konci transakce prodávajícímu nevznikne podíl ve společnosti, ale dostane zaplacenou dohodnutou cenu. Předpokládám, že tyto transakce se budou uskutečňovat během několika dalších let ještě častěji, protože lidé, kteří začínali podnikat v devadesátých letech, už začínají mít důchodový věk a chtějí odejít na zasloužený odpočinek. Své firmy tedy přenechávají rodinným nástupcům. Pokud ale jejich děti nemají zájem pokračovat v podnikání, stojí majitelé před rozhodnutím, zda podnik, který vybudovali, prodat, nebo přenechat někomu jinému, aby pokračoval v jejich podnikání. Mít tedy peníze hned, nebo

každý rok formou podílu na zisku nebo vyplacené dividendy.

Takový vklad do společnosti ani prodej podniku není z hlediska zákona o DPH zdanitelným plněním, proto se DPH těchto převodů netýká. Při převodu podniku nabyvateli vznikne oceňovací rozdíl nebo goodwill a ten pak odepisujeme po stanovenou dobu do nákladů nebo výnosů. Výše odpisu ovlivní výsledek hospodaření a následně pak odvodu daně z příjmu. Při prodeji podniku je cena, kterou prodávající dostane za svoji společnost, většinou osvobozena od daně z příjmu, protože podíl ve společnosti majitelé drželi déle než 5 let. Z takového příjmu vzniká někdy pro fyzické osoby oznamovací povinnost dle ustanovení § 38 zákona o dani z příjmu, a to na příjmy vyšší než 5 miliónů.

Listiny pojednávající o vkladu podniku nebo jeho části by měly být zveřejněny ve sbírce listin. Hlavně pak rozhodnutí valné hromady, která rozhodla o převodu podniku nebo jeho části, nebo také posudek znalce na ocenění nepeněžního vkladu při zvýšení základního kapitálu.

Společnost Alfa tímto převodem získala podstatný podíl ve společnosti Beta a společnost Beta na druhé straně již prověřenou ordinaci pro rozvoj svého podnikání. Obě strany mají, co potřebují, a mohou tak pokračovat ve svých aktivitách.

5 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce s názvem „Vlastní kapitál obchodních korporací“ bylo přiblížit vlastní kapitál z účetního, ekonomického, ale i daňového pohledu a ukázat, jak některé firmy pracují s vlastním kapitálem a jak je možné pomoci těmto společnostem pracovat s vlastním kapitálem k jejich prospěchu.

V teoretické části jsem popsala, co je to obchodní korporace a jak se dělí. Zákon dělí obchodní korporace na obchodní společnosti, družstva a evropské společnosti. Obchodní společnosti pak dále na osobní a kapitálové. Jelikož se práce zabývá vlastním kapitálem a ten je charakteristický pro kapitálové společnosti, další kapitoly jsou zaměřeny na tyto kapitálové obchodní korporace. Dále je zde rozebrán rozdíl mezi vlastním kapitálem interním a externím a kapitálem vlastním a cizím. Také je v teoretické části popsána struktura vlastního kapitálu, z čeho je tvořen. Základním kamenem vlastního kapitálu je základní kapitál, který mají kapitálové obchodní korporace povinnost tvořit ze zákona. Vlastní kapitál je tvořen kapitálovými fondy, fondy ze zisku a výsledkem hospodaření minulých let a výsledkem hospodaření běžného účetního období. Všechny tyto části vlastního kapitálu jsou rozebrány jeden po druhém. Větší důraz je kladen na základní kapitál, u kterého je popsán peněžitý a nepeněžitý vklad a výsledek hospodaření, protože ten mění výši vlastního kapitálu každé účetní období. Není zapomenuto ani na možnosti rozdělení výsledku hospodaření, který schvaluje každoročně valná hromada. Ta může vlastní kapitál zvýšit i snížit. Zisk může být rozdělen do rezervního fondu nebo ostatních fondů dle vnitřních pravidel společnosti, může uhradit ztráty z předchozích let, vyplatit podíl na zisku, vyplatit podíly tichému společníkovi, zvýšit základní kapitál nebo nechat zisk jako nerozdělený. Toto je každoročně zásadní změna promítající se do výše vlastního kapitálu.

Dále je v teoretické části rozebrána optimální výše vlastního kapitálu, která je pro jednotlivé společnosti odlišná. Jeho výše závisí na velikosti podniku, na jeho distribučních cestách, na používaných technologiích a na rychlosti obratu, ale také na směru a vývoji jednotlivých společností. Jsou zde rozebrány operace s vlastním kapitálem, a to buď zvýšení, nebo snížení základního kapitálu, příplatky mimo základní kapitál. Jsou zde načrtnuty účetní postupy a dopady změn vlastního kapitálu na účetnictví i nahlížení na účetní jednotku ostatními subjekty. Těmito všemi tématy provází teoretická část, protože informace zde popsané budou potřeba ke správnému porozumění praktické části.

V praktické části jsem se zabývala konkrétními situacemi u existujících společností a s reálnými čísly. Jsou zde podrobně rozebrány 3 situace u firem odlišných svým podnikáním a to, jak jim pomohla změna v účtování vlastního kapitálu.

První situací je kapitalizace půjčky, kdy společnost zabývající se poskytováním služeb v oblasti virtuální reality chtěla prodat svou firmu zájemci. Jeho vlastní kapitál byl v mínusových číslech a také vykazoval velké závazky za společníky. Pouhou kapitalizací půjček společníků bylo dosaženo lepší pozice při vyjednávání o ceně převáděného podniku. Tato transakce pomohla při prodeji podniku. U této firmy jsem vypočetla odložený daňový závazek i odloženou daňovou pohledávku a ukázala, jak se projeví ve výši celkové hodnoty vlastního kapitálu po jejím zaúčtování.

Druhou situací popsanou v této části je doplnění vlastního kapitálu při ztrátách v hospodaření společnosti. Společnost podniká v prodeji masných výrobků a provozování koupené společnosti se nezdařilo. Záporný vlastní kapitál v tomto případě není jen dočasným, ale trvalým stavem a jednatelé a majitelé měli zájem o narovnání a vyřešení tohoto stavu. V rozvaze je vidět nezdravé hospodaření tohoto podniku za posledních pár let, proto valná hromada rozhodla o úhradě velké části ztrát vygenerovaných za dva roky podnikání. Ekonomická činnost podniku byla ukončena a bylo potřeba dorovnat neuhrazené závazky, které zbyly po přerušení podnikání. Na řadu přišla úhrada ztrát, kterou majitelé zaslali na bankovní účet, a z toho pak byly uhrazeny všechny závazky společnosti. V tuto chvíli má společnost minimální zůstatek na bankovním účtu, který odpovídá vlastnímu kapitálu na straně pasiv. Vlastní kapitál se skládá z rozdílu mezi částkou neuhrazených ztrát a základního kapitálu. V tomto případě jsme mohli vidět účtování o úhradě ztrát a výplatě kapitálového fondu. Ekonomická činnost podniku je ukončena a nehrozí jí žádné problémy. Při této transakci pomohla úhrada ztrát vyčistit rozvahu od všech závazků, které mohly být v budoucnu velkým problémem v obchodních vztazích, které ještě mimo tuto společnost jednatelé a majitelé společnosti provozují. Nemusely být pořízovány další půjčky na úhradu těchto závazků.

Třetí a poslední situace je nesložitější z vybraných. Je to převod části podniku z vkladatele na nabyvatele, který předá část svého podnikání. Jedná se o převod dermatovenerologické ordinace, která se nachází v poliklinice. Obě společnosti se zabývají zdravotními službami. Převod části podniku se řadí mezi nepeněžité vklady. Převádí se ekonomicky samostatná funkční jednotka, která je schopna samostatné ucelené ekonomické činnosti. Vkladateli se zredukuje rozvaha do jedné položky, a to dlouhodobý finanční majetek. Vkladatel ztrácí část

svého podnikání a získává podíl v podniku nabyvatele. Oproti tomu nabyvatel získává část nového podnikání jako vklad do základního kapitálu. Nabyvatel má možnost rozhodnout se, jestli převezme účetní hodnoty z účetnictví vkladatele, nebo individuální přecenění dle znaleckého posudku. V této části najdeme rozvahy před převodem i po něm jak u vkladatele, tak u nabyvatele, přehled účtování na obou stranách. Je zde rozebrán daňový dopad z hlediska DPH i daně z příjmu. V tomto případě jsem nepřišla s žádným novým řešením, které by nějak pomohlo oběma stranám, jen jsem rozebrala dopady za vlastní kapitál u takto složité situace.

V dnešní době bude takových případů převodu nebo prodeje podniku nebo jeho části přibývat. Lidé, kteří začali podnikat v devadesátých letech, se dostali do důchodového věku, a pokud jejich podnikání nepřevzmou potomci, budou ho muset prodat. A v tu chvíli se budou zajímat o výši vlastního kapitálu, která se určitě promítne do ceny za jejich podnik.

Přínos této práce vidím hlavně v tom, že je zde ukázáno účtování vlastního kapitálu v mikro a malých obchodních společnostech. O sledování vlastního kapitálu u těchto malých společností zatím nebylo mnoho napsáno, protože to není běžná účetní operace. Dostáváme se do doby, kdy budou tyto transakce čím dál častější a je třeba se na ně připravit.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BŘÁZDILOVÁ, Jitka, 2012. Vlastní kapitál – položky kapitálových fondů v rozvaze obchodních společností, *Mandantenbrief Informace o daních, právu a hospodaření v České republice* [online], Praha: Rödl & Partners Consulting, č. 6, s. 5–6, MK ČR E 16542. Dostupné z:

http://www.roedl.net/fileadmin/user_upload/Roedl_Czech_Republic/mb/mb1206c.pdf

BŘEZINOVÁ, Hana a Pavel ŠTOHL, 2015. *Účetní a daňová specifika s.r.o.*, 1. vyd. Znojmo: Vzdělávací středisko Pavel Štohl, 124 s., ISBN 978-80-87314-69-2.

ČÁP, Zdeněk a Jan HEJDA, 2013. *Zákon o obchodních korporacích: výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*. Praha: Linde Praha, 783 s. ISBN 978-80-7201-917-5.

HRDÝ, Milan a Michaela KRECHOVSKÁ, 2016. *Podnikové finance v praxi*, 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 272 s., ISBN 978-80-7552-449-2.

JINDROVÁ Blanka, 2013. In: *zivnostnik.cz* [online]. Účet 416- Rozdíly z ocenění při přeměnách společností, Zdroj: Verlag Dashöfer, 30.1.2013 [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: https://www.zivnostnik.cz/33/416-rozdily-z-oceneni-pri-premenach-obchodnich-korporaci-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EugQrRPOU40wZ-AjMONiK_Y_8lMn8uBP4A/?version_year=2013

JINDROVÁ Blanka a Dagmar PROCHÁZKOVÁ a Pavla STRAKOŠOVÁ, 2018. In: *du.cz* [online]. Účet 414 -Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků. Zdroj: Verlag Dashöfer (CZ), 7.3.2018 [cit. 24.03.2020]. Dostupné z: https://www.du.cz/33/414-ocenovaci-rozdily-z-preceneni-majetku-a-zavazku-uniqueidmRRWSbk196FNf8jVUh4EugQrRPOU40wgt6Dg8o-NQQ_8lMn8uBP4A/

KADLEC Michal, 2013. In: *portal.pohoda.cz* [online]. Opravy chyb v účtování nákladů a výnosů minulých účetních období. Zdroj: Portál Pohoda (CZ), 8.2.2013, [cit. 19.03.2020]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/opravy-chyb-v-uctovani-nakladu-a-vynosu-minulych-u/>

KOVANICOVÁ, Dana, 2009. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. XIX. aktualiz. vyd., Praha: Polygon, 413 s. ISBN 978-80-7273-156-5.

MRKOSOVÁ, Jitka, 2019 *Účetnictví 2019*. 1. vyd. Brno: Edika, 235 s. ISBN 978-80-266-1403-6.

MÜLLEROVÁ, Libuše a Michal ŠINDELÁŘ, 2016. *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*, 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 208 s., ISBN 978-80-247-5806-0.

MÜLLEROVÁ, Libuše a Michal ŠINDELÁŘ, 2014. *Účetnictví podnikatelů v různých právních formách*, 4. aktualiz. vyd., Praha: Oeconomica, 184 s. ISBN 978-80-245-2041-4.

Vlastní kapitál (Equity),2016. In: ManagementMania.com [online]. Wilmington (DE) 2011-2020, 31.07.2016 [cit. 19.03.2020]. Dostupné z:
<https://managementmania.com/cs/vlastni-kapital-jmeni>

Hospodářský výsledek (Financial Result). In: ManagementMania.com [online]. Wilmington (DE) 2011-2020, 16.08.2016 [cit. 19.03.2020]. Dostupné z:
<https://managementmania.com/cs/hospodarsky-vysledek>

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). In: Sběrka zákonů. 1. 1. 2014, 100 s., ISBN: 978-80-7208-921-5

7 SEZNAM TABULEK A SCHÉMAT

Schéma 1: Zvýšení základního kapitálu převzetím vkladové povinnosti	22
Schéma 2: Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů	23
Schéma 3: Zvýšení základního kapitálu úpisem nových akcií s emisním ážiem	23
Schéma 4: Zvýšení základního kapitálu úpisem nových akcií zaměstnancům s disážiem	24
Schéma 5: Deklaratorní snížení základního kapitálu	25
Schéma 6: Snížení základního kapitálu s následnou výplatou společníkovi	26
Schéma 7: Účtování příplatku mimo základní kapitál	27
Schéma 8: Účtování příplatku mimo základní kapitál formou kapitalizace půjčky	27
Tabulka 1: Účtování o odloženém daňovém závazku	19
Tabulka 2: Účtování o odložené daňové pohledávce	19
Tabulka 3: Rozvaha společnosti před kapitalizací půjčky	31
Tabulka 4: Rozvaha společnosti po kapitalizací půjčky	31
Tabulka 5: Rozvaha společnosti před kapitalizací půjčky se zaúčtováním odloženého daňového závazku	33
Tabulka 6: Rozvaha společnosti po kapitalizací půjčky se zaúčtováním odloženého daňového závazku	33
Tabulka 7: Rozvaha společnosti před kapitalizací půjčky se zaúčtováním odložené daňové pohledávky	34
Tabulka 8: Rozvaha společnosti po kapitalizací půjčky se zaúčtováním odložené daňové pohledávky	34
Tabulka 9: Rozvaha k 31. 12. 2016 před doplatkem ztrát	37

Tabulka 10: Účetní zachycení vyplývající z rozhodnutí valné hromady	38
Tabulka 11: Rozvaha po doplatku ztrát, výplatě fondů a úhradě všech závazků a pohledávek	38
Tabulka 12: Účetní zachycení převodu kapitálového fondu na úhradu ztrát minulých období	39
Tabulce 13: Rozvaha u vkladatele před vkladem části podniku	42
Tabulka 14: Rozvaha u vkladatele po vkladu části podniku	42
Tabulka 15: Účtování u vkladatele	43
Schéma 9: Rozpis účtování u vkladatele na účtu 378	43
Tabulka 16: Účtování u nabyvatele	45
Tabulka 17: Rozvaha u nabyvatele před vkladem části podniku	46
Tabulka 18: Rozvaha u nabyvatele po vkladu části podniku	46

8 SEZNAM ZKRATEK

a.s. Akciová společnost

DPH Daň z přidané hodnoty

Kč Korun českých

OSVČ Osoba samostatně výdělečně činná

s.r.o. Společnost s ručením omezeným

ZDP Zákon 586/1992 Sb., o daních z příjmu

ZK Základní kapitál

ZOK Zákon č.90/2012 Sb., o obchodních korporacích